

ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

Брюксел, 29.5.2013
COM(2013) 312 final

2013/0164 (COD)

Предложение за

РЕГЛАМЕНТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА

за създаване на програма „Коперник“ и за отмяна на Регламент (ЕС) № 911/2010

(текст от значение за ЕИП)

{SWD(2013) 190 final}

{SWD(2013) 191 final}

ОБЯСНИТЕЛЕН МЕМОРАНДУМ

1. КОНТЕКСТ НА ПРЕДЛОЖЕНИЕТО

„Коперник“ е новото име на Европейската програма за наблюдение на Земята — ГМОСС (Глобален мониторинг на околната среда и сигурността). „Коперник“, или по-точно предшестващата я програма, бе създадена като програма на ЕС с Регламент (ЕС) № 911/2010 относно ГМОСС. Тя обхваща всички дейности, необходими, за да се гарантира непрекъснато предоставяне на точни и надеждни данни и информация по въпросите, свързани с околната среда и сигурността, на ползвателите, отговарящи за изготвяне, изпълнение и мониторинг на политиките в ЕС и в държавите членки. С програма „Коперник“ се цели в Европа да се осигури постоянен, независим и надежден достъп до данни и информация от наблюдения. Инвестициите на ЕС са насочени към преодоляване на пропуските в наблюдението, осигуряване на достъп до съществуващите активи и развитие на услуги за оперативно ползване.

Програма „Коперник“ включва шест услуги: мониторинг съответно на морската среда, на атмосферата, на земната повърхност и на изменението на климата, както и предоставяне на подкрепа при извънредни ситуации и във връзка със сигурността. Използват се данни от спътници и *in situ* датчици, като шамандури, балони или въздушни датчици, за да се осигурява навременна и достоверна информация с добавена стойност и прогнозни данни в подкрепа напр. на селското стопанство и рибарството, земеползването и градоустройството, борбата с горските пожари, реакциите при бедствия, морския транспорт или мониторинга на замърсяването на въздуха.

Програмата също така допринася за икономическата стабилност и растеж чрез насърчаване на търговските приложения (т.нар. услуги надолу по веригата) в много и различни сектори, като предоставя пълен и открит достъп до продуктите с данни и информация от наблюдения в рамките на „Коперник“. Тя също така е една от програмите, които следва да бъдат изпълнени в рамките на стратегията „Европа 2020“ за интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж, и бе включена в инициативата в областта на промишлената политика от стратегията „Европа 2020“ поради ползите, с които допринася за широк набор от политики на Съюза.

Отговорността за финансиране на експлоатацията и на обновяването на космическата инфраструктура, разработвана със средства на ЕС и със средства, осигурявани на междуправителствено равнище, не може да бъде поета в достатъчна степен от отделните държави членки поради свързаните с това разходи. В областта на базираното в Космоса наблюдение за целите на оперативната метеорология европейските държави обединиха ресурсите си, за да разработят и експлоатират метеорологични спътници в рамките на Европейската организация за разработване на метеорологични спътници (EUMETSAT). Европейски държави също така разработиха демонстрационни спътници в областта на околната среда чрез действия на Европейската космическа агенция (ЕКА) или на национални космически агенции. Те обаче не съумяха да намерят начин да си сътрудничат за финансиране на устойчиви оперативни програми в областта на мониторинга, свързан с околната среда. Необходимостта от продължаването на такива наблюдения се превръща във въпрос от изключително значение, като се имат предвид увеличаващият се политически натиск върху органите на държавно управление да приемат информирани решения в областта на околната среда, сигурността и изменението на климата, както и необходимостта от спазване на международните споразумения.

Що се отнася до услугите с общоевропейски и световен обхват, държавите членки не могат да постигнат в достатъчна степен целите по предложеното действие, тъй като приносът на отделните държави членки трябва да се обедини на европейско равнище. Предоставянето на други услуги (напр. карти, изготвени във връзка с извънредни ситуации, или тематични карти от мониторинг на земната повърхност с по-ограничен географски обхват) може да бъде по-добре постигнато на равнището на ЕС по две причини. Първо, по-последователното и централизирано управление на входни данни от разположени в Космоса или *in situ* датчици ще позволи реализация на икономии от мащаба.

Второ, координирано предоставяне на услуги за мониторинг на Земята на равнището на държавите членки помага да се избягват случаи на дублиране и укрепва мониторинга на прилагането на законодателството на ЕС в областта на околната среда въз основа на прозрачни и обективни критерии. Единствено чрез използването на съпоставима информация, изготвяна на равнището на държавите членки, ще може да се гарантира ефективно прилагане на законодателството в областта на околната среда, което в много случаи урежда наистина независещи от границите и поради това — международни проблеми.

Освен това предприето на европейско равнище действие ще доведе до икономии от мащаба, позволяващи по-добро оползотворяване на обществените средства. Следователно действие на равнището на ЕС има ясно изразена добавена стойност.

От началото на проекта заделеното за неговото разработване общо финансиране от страна на ЕС и ЕКА надхвърли 3,2 млрд. евро. Голяма част от бюджета на ГМОСС бе насочен към разработването на спътници за наблюдение, наречени „Сентинел“ (Sentinel). Това бе възможно благодарение на финансово участие от страна на Комисията в размер на 738 млн. евро във финансирането на програмата на ЕКА относно космическия компонент на ГМОСС (ГКК).

До края на 2013 г. програма „Коперник“ се финансира по тема „Космическо пространство“ на Седмата рамкова програма, както и по ГМОСС и нейната програма за начални операции. Предвид предстоящата готовност програма „Коперник“ да навлезе в оперативна фаза е необходим нов регламент, с който да се обхване периодът от 2014 г. нататък. В съответствие с целите, заложи в съобщението „Програма за опростяване на МФР за периода 2014 — 2020 г.“¹, с този нов регламент ще се дефинира по-добре управлението на програмата, по-специално ролята на Комисията, целите на програмата и показателите, които ще позволят ефективен мониторинг на нейното изпълнение и ще гарантират плавен преход от осъществяваните понастоящем към предстоящите дейности. Предложеният регламент включва също така разпоредби за установяването на пропорционални финансови процедури по-специално за по-голямата част от програмата, която ще се изпълнява при непряко управление. С оглед на опростяването и на „интелигентното регулиране“ следва да се отбележи, че с програма „Коперник“ се цели постигане на по-качествено законодателство чрез предоставянето на инструменти за мониторинг, основаващи се на обективни данни.

В съобщението си „Бюджет за стратегията „Европа 2020“ (COM (2011) 500 окончателен от 29.6.2011 г.) Комисията посочи, че — с оглед на ограниченията в бюджета на ЕС — се предлага в периода 2014 — 2020 г. ГМОСС да се финансира извън многогодишната финансова рамка. Това предложение бе отхвърлено от Парламента с резолюция P7_TA(2012)0062 от 16 февруари 2012 г. В заключенията на Европейския съвет от 7 —

¹ COM (2012) 42 final, 8.2.2012 г.

8 февруари 2013 г. относно многогодишната финансова рамка (МФР) се предвижда, че програмата следва да се финансира по подфункция 1а от финансовата рамка, като поетите задължения в размер на максимум 3786 млн. евро (по цени от 2011 г.) следва да се заложат в Регламента относно МФР.

2. РЕЗУЛТАТИ ОТ КОНСУЛТАЦИИТЕ СЪС ЗАИНТЕРЕСОВАНИТЕ СТРАНИ И ОТ ОЦЕНКИТЕ НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО

От създаването на Бюрото на Европейската комисия за ГМОСС през 2006 г. е в ход непрекъснат процес на консултации със заинтересованите страни по въпросите на ГМОСС. Този процес на консултации, чието начало бе положено със съобщението „ГМОСС: от концепция към действителност“², доведе като първа стъпка до приемането през 2008 г. на съобщението „ГМОСС: за повече сигурност на планетата“³. Последваха допълнителни консултации, чрез които да се подготви предложение на Комисията за регламент относно европейската програма за наблюдение на Земята (ГМОСС) и нейните начални операции (2011 — 2013 г.)⁴, както и съобщението, озаглавено „Глобален мониторинг на околната среда и сигурността (ГМОСС): предизвикателства и следващи стъпки, отнасящи се до космическия компонент“⁵.

След влизането в сила на Регламента относно ГМОСС през 2010 г. консултациите с държавите членки и с ползвателите продължиха чрез новите органи по управление, създадени със самия регламент: Комитета за ГМОСС и Форум на ползвателите, състоящ се от представители на ползвателите от публичния сектор.

В рамките на консултациите бяха потвърдени интересът към програма „Коперник“ и необходимостта от такава програма, чрез която — с превръщането ѝ в същинска програма на ЕС — вниманието се насочва към различни възможности, по-специално във връзка с услугите по „Коперник“. Заинтересованите страни посочиха, че непрекъснатостта и гарантираната наличност на информацията, предоставяна чрез услугите по „Коперник“, са крайъгълният камък за успеха на програмата и за оптимално извличане на произтичащите от нея ползи.

През 2011 г. бе изготвена оценка на въздействието и основните заключения от нея бяха публикувани в документ SEC (2011) 867 окончателен от 28.6.2011 г., придружаващ предложението на Комисията относно многогодишната финансова рамка под номер COM (2011) 500. Понастоящем оценката на въздействието бе актуализирана и бяха взети предвид препоръките, отправени от Комитета по оценка на въздействието. Промяната в сравнение с 2011 г. е политическото схващане, че полезният подход е програма „Коперник“ да се финансира по МФР. Поради това Комисията счита, че е настъпил моментът за представяне на официално предложение.

Следва обаче да се отбележи, че бе необходимо предложението да се коригира в съответствие със сумата, договорена съгласно тавана по многогодишната финансова рамка, с която първоначално предложеното от Комисията финансиране бе намалено с над 2 млрд. евро. За да може да се запази дейността по предоставяне на услугите, бе необходимо Комисията да съкрати новите разработки, свързани с космическия

² COM(2005) 565 окончателен, 10.11.2005 г.

³ COM(2008) 748 окончателен, 11.12.2008 г.

⁴ COM(2009) 223 окончателен, 20.5.2009 г. Регламент (ЕС) № 911/2010 на Европейския парламент и на Съвета от 22 септември 2010 г. относно европейската програма за мониторинг на Земята (ГМОСС) и нейните начални операции (2011 — 2013 г.) (ОВ L 276, 20.10.2010 г., стр. 1.).

⁵ COM(2009) 589 окончателен, 28.10.2009 г.

компонент, за да може да се обнови и модернизира капацитетът за наблюдение. Отговорността по разработването на следващото поколение „Сентинел“ ще се поеме от ЕКА.

Въпросът за собствеността върху активите на космическия компонент на програма „Коперник“ е важен и не може да се разглежда отделно от произтичащите за собственика права и задължения. Собственикът разполага с възможно най-пълните права, в това число правото на използване, прехвърляне и разпореждане.

Когато се решава дали да се поеме собствеността върху активите на космическия компонент, следва да се разграничават две фази: по време на първата фаза, т.е. настоящата многогодишна финансова рамка, ЕС бе в ролята единствено на субект, осигуряващ финансово участие за програма на ЕКА в размер на около 30 %, и не разполагаше със средствата, които биха му позволили да поеме водещата роля при определяне на облика на космическия компонент на „Коперник“. Освен това финансовите средства на ЕС до голяма степен бяха бюджетни кредити по Седмата рамкова програма и не бяха предназначени за постоянно финансиране на оперативна програма. Поради това в тази фаза ЕС не бе в състояние да поеме собствеността. Втората фаза ще започне със следващата многогодишна финансова рамка. Това внася коренна промяна, доколкото ЕС ще може да финансира на 100 % повечето елементи на космическия компонент на „Коперник“, в това число наземното оборудване и разходите по операциите на спътниците.

При тези нови условия, както е посочено в член 19, е необходимо въпросът за собствеността върху спътниците да се преразгледа. В регламента се предвижда вариант, при който ЕС или специално определен орган или фонд би могъл да поеме собствеността от ЕКА. С оглед на прехвърлянето на собствеността е необходимо да се подложат на оценка вариантите, като се вземат предвид съответните фактори, в това число експлоатацията на спътниците, правото на собственост върху данните, условията за достъп до данните и стойността на активите. Тези варианти следва да се разглеждат единствено в случай на съмнение, че недостатъците, произтичащи от принадлежаща на ЕС собственост, може да превишават ползите. Прехвърлянето на собствеността от ЕС би могло да се извърши единствено чрез делегиран акт.

Следва също да се разгледа и вариантът със схема за закупуване на данни.

3. ПРАВНИ ЕЛЕМЕНТИ НА ПРЕДЛОЖЕНИЕТО

Като се взема предвид член 189 от Договора за функционирането на Европейския съюз, предложението е за нов регламент на Европейския парламент и на Съвета за създаване на програма „Коперник“. Вниманието в него е насочено към следните основни аспекти:

- (1) промяната на наименованието на програмата на „Коперник“;
- (2) управлението на ГМОСС по време на нейната оперативна фаза с цел да се даде възможност на Комисията да делегира дейности на определен брой оператори;
- (3) финансирането в периода 2014 — 2020 г.

4. ОТРАЖЕНИЕ ВЪРХУ БЮДЖЕТА

Във финансовата обосновка, придружаваща настоящото предложение за регламент, се определят ориентировъчни бюджетни кредити, които са в съответствие с многогодишната финансова рамка за периода 2014 — 2020 г., като максималният

размер на постите задължения е 3786 млн. евро по цени за 2011 г., равняващи се на 4291 млн. евро по текущи цени.

5. НЕЗАДЪЛЖИТЕЛНИ ЕЛЕМЕНТИ

Комисията може да приема делегирани актове, за да постигне някои от заложените в предложението цели.

Предложение за

РЕГЛАМЕНТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА

за създаване на програма „Коперник“ и за отмяна на Регламент (ЕС) № 911/2010

(текст от значение за ЕИП)

ЕВРОПЕЙСКИЯТ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взеха предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 189, параграф 2 от него,

като взеха предвид предложението на Европейската комисия,

след предаване на проекта на законодателния акт на националните парламенти,

като взеха предвид становището на Европейския икономически и социален комитет⁶,

като взеха предвид становището на Комитета на регионите⁷,

в съответствие с обикновената законодателна процедура,

като имат предвид, че:

- (1) Глобалният мониторинг на околната среда и сигурността (ГМОСС) бе инициатива за мониторинг на Земята, ръководена от Съюза и осъществявана чрез партньорство между държавите членки и Европейската космическа агенция (ЕКА). Началото на ГМОСС бе положено през май 1998 г., когато институциите, участващи в развитието на космическите дейности в Европа, изготвиха съвместна декларация, известна като Манифест от Бавено. В манифеста бе отправен призив да бъде поет дългосрочен ангажимент за разработване на базирани в Космоса услуги за мониторинг на околната среда чрез използване и допълнително развиване на европейски умения и технологии. През 2005 г. Съюзът направи стратегическия избор да развие независим европейски капацитет за наблюдение на Земята с оглед предоставяне на услуги в областта на околната среда и сигурността⁸, което доведе в крайна сметка до приемането на Регламент (ЕС) № 911/2010 на Европейския парламент и на Съвета от 22 септември 2010 г. относно европейската програма за мониторинг на Земята (ГМОСС) и нейните начални операции (2011 — 2013 г.)⁹.
- (2) „Коперник“ следва да се разглежда като европейски принос към изграждането на Глобалната мрежа от системи за наблюдение на Земята (GEOSS), разработена в рамките на Групата за наблюдение на Земята (GEO).

⁶ ОВ С [...], [...] г., стр. [...].

⁷ ОВ С [...], [...] г., стр. [...].

⁸ COM(2005) 565 окончателен, 10.11.2005 г.

⁹ ОВ L 276, 20.10.2010, стр. 1.

- (3) Въз основа на резултатите от тази инициатива с Регламент (ЕС) № 911/2010 бе създадена Европейска програма за мониторинг на Земята (ГМОСС) и бяха установени разпоредбите за изпълнението на нейните начални операции.
- (4) Макар че създадената съгласно Регламент (ЕС) № 911/2010 програма следва да продължи да се изпълнява при новата многогодишна финансова рамка, съкращението „ГМОСС“ следва да се промени на „Коперник“, за да се улесни комуникацията с широката общественост. Комисията регистрира търговската марка, така че тя да може да се използва от институциите на Съюза, а чрез лицензиране — и от други заинтересовани ползватели, по-специално доставчиците на основни услуги.
- (5) Целите на програма „Коперник“ са да се предоставя точна и надеждна информация в областта на околната среда и сигурността, която да е съобразена с потребностите на ползвателите и да осигурява подкрепа за политиките на Съюза, по-специално във връзка с вътрешния пазар, транспорта, околната среда, енергетиката, гражданската защита, сътрудничеството с трети държави и хуманитарната помощ. Програмата се основава на съществуващия в Европа капацитет, допълнен с нови, съвместно разработени активи.
- (6) Програма „Коперник“ следва да се осъществява съгласувано с други свързани инструменти и действия на Съюза, по-специално с действията във връзка с околната среда и изменението на климата, както и с инструментите в областта на сигурността, защитата на личните данни, конкурентоспособността и иновациите, сближаването, научноизследователската дейност, транспорта, конкуренцията и международното сътрудничество, включително с програмата за европейска Глобална навигационна спътникова система (ГНСС). Данните по програма „Коперник“ следва да са съгласувани с пространствените референтни данни на държавите членки и да подкрепят развитието на инфраструктурата за пространствена информация в Съюза, установена с Директива 2007/2/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 14 март 2007 г. за създаване на инфраструктура за пространствена информация в Европейската общност (INSPIRE)¹⁰. Програма „Коперник“ следва също да допълва Общата информационна система за околната среда (SEIS) и дейностите на Съюза в областта на реакциите при извънредни ситуации.
- (7) „Коперник“ е програма, която следва да се осъществява съгласно стратегията за интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж „Европа 2020“. Тя следва да е от полза за широк набор от политиките на Съюза и да допринася за постигането на целите по стратегията „Европа 2020“, по-специално чрез разработването на ефективна космическа политика, която да предоставя инструментите за отговор на някои от основните световни предизвикателства и да позволява постигането на целите, поставени във връзка с изменението на климата и енергийната устойчивост.
- (8) Програма „Коперник“ следва да се възползва от резултатите по „Хоризонт 2020“ — Рамковата програма за научни изследвания и иновации за периода 2014 — 2020 г., по-специално от постиженията от научноизследователска дейност и иновации във връзка с бъдещи технологии за наблюдение на Земята и приложения за дистанционно отчитане с използване на намиращи се на борда на

¹⁰ ОВ L 108, 25.4.2007 г., стр. 1.

летателни апарати или *in situ* технологии и данни, с цел да се преодоляват големите обществени предизвикателства.

- (9) За да постигне своите цели, програма „Коперник“ следва да разчита на самостоятелен капацитет на Съюза за извършване на космически наблюдения и за предоставяне на оперативни услуги в областта на околната среда, гражданската защита и сигурността. Тя следва също така да използва наличните *in situ* данни, предоставяни по-специално от държавите членки. Предоставянето на оперативни услуги зависи от гладкото функциониране и безопасността на космическия компонент на програма „Коперник“. Нарастващият риск от сблъсък с други спътници и космически отпадъци представлява най-сериозната заплаха за космическия компонент на програмата. Поради това по програма „Коперник“ следва да се оказва подкрепа за действия, насочени към намаляване на тези рискове, по-специално чрез участие в програмата, създадена с Решение [XXX] на Европейския парламент и на Съвета за създаване на програма за подкрепа на космическото наблюдение и проследяване¹¹.
- (10) Максималният размер на финансовия пакет, необходим за действията по програма „Коперник“ (за 2014 — 2020 г.), е 3786 млн. евро по цени за 2011 г., разпределени по отделна бюджетна глава във функция 1а, дял 2 от общия бюджет на Съюза. Разходите за персонал и административните разходи на Комисията във връзка с координирането на програма „Коперник“ следва да се финансират от бюджета на Съюза.
- (11) С цел да се подобри изпълнението на програма „Коперник“ и да се планира дейността по програмата в дългосрочен план, Комисията следва да приеме годишна работна програма в съответствие с приоритетите, целите и стратегиите, определени в многогодишен план.
- (12) Програма „Коперник“ следва да е ориентирана към ползвателите, което изисква постоянно и ефективно участие от тяхна страна, особено при определянето и утвърждаването на изискванията във връзка с услугите.
- (13) Международното измерение на програма „Коперник“ е особено изразено при обмена на данни и информация, както и достъпа до инфраструктурата за наблюдение. Такава система за обмен е по-ефективна по отношение на разходите в сравнение със схемите за закупуване на данни и засилва световното измерение на програмата.
- (14) В споразумението за ЕИП и рамковите споразумения с държави кандидатки и потенциални кандидатки се предвижда участието на тези държави в програмите на Съюза. Следва да се даде възможност за участие на други трети държави и на международни организации чрез сключването на международни споразумения.
- (15) Държавите членки, трети държави и международни организации следва да могат да дават своя принос към програмите въз основа на съответни споразумения.
- (16) Комисията следва да носи цялостната отговорност за програма „Коперник“. Тя следва да определя приоритетите и целите по програмата и да осигурява общата ѝ координация и надзор.
- (17) Като се има предвид, че в основата на програма „Коперник“ е залегнала идеята за партньорство и за да се избегне дублиране на технически експертен опит,

¹¹ ОВ L [...], [...] г., стр. [...].

изпълнението на програмата следва да се делегира на органи с подходящия технически и професионален капацитет.

- (18) За изпълнението на програма „Коперник“ Комисията може да разчита по целесъобразност на компетентните агенции на Съюза, като напр. Европейската агенция за околната среда (ЕАОС), Европейската агенция за управление на оперативното сътрудничество по външните граници на държавите — членки на Европейския съюз (Frontex), Европейската агенция по морска безопасност (EMSA) и Сателитния център на Европейския съюз (EUSC), или на всеки орган, който потенциално отговаря на критериите за делегиране в съответствие с член 58 от Регламент (ЕС, Евратом) № 966/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 25 октомври 2012 г. относно финансовите правила, приложими за общия бюджет на Съюза¹².
- (19) Съгласно член 61, параграф 2 от Регламент (ЕС, Евратом) № 966/2012 изборът на субектите („операторите“), на които Комисията може да възложи изпълнението на задачи, следва да става чрез прозрачна процедура, която почива на обективни основания, и не може да поражда конфликт на интереси. Предвид спецификата на предвидените задачи бе решено да се използва *ad hoc* процедура с покана за изразяване на интерес, за да се набележат потенциалните оператори, които са най-добре подготвени, за да им се възложи непрякото управление на програма „Коперник“.
- (20) Операторите на програма „Коперник“ следва да подлежат на надзор от страна на Комисията, като същевременно разполагат със самостоятелността, необходима за изпълнението на възложените им задачи. Те следва да представят на Комисията годишна работна програма и годишен доклад за изпълнение.
- (21) За да може Комисията да изпълнява своите задължения съгласно член 317 от ДФЕС, е важно тя да разполага с необходимите средства за надзор на действията на субектите, на които възлага изпълнението на задачи в рамките на програма „Коперник“. Това включва не само правомощията, които вече са ѝ предоставени с Регламент (ЕС, Евратом) № 966/2012, но и възможността да дава инструкции на оператора и да осъществява инспекции. По-специално Комисията следва да има възможността да оттегля делегирането и да предприема действия вместо оператора в спешни случаи или при непредвидими събития, както и във всяка една ситуация, в която операторът не може да изпълни посочените задачи. Упражняването на тези правомощия следва да е пропорционално на поставените цели и поради това действието на споразумението за делегиране следва да се спира временно за периода, необходим за осъществяването на необходимите действия.
- (22) За трайното постигане на целите на програма „Коперник“ е необходимо да се координират дейностите на различните партньори, участващи в програмата, и да се развие, създаде и приведе в действие капацитет за предоставяне на услуги и извършване на наблюдения, който да отговаря на изискванията на ползвателите. Във връзка с това Комисията следва да бъде подпомагана от комитет с цел да се осигури координацията на вноските от Съюза, държавите членки и междуправителствените агенции по програма „Коперник“, като се използва възможно най-пълноценно съществуващият капацитет и се набелязват пропуските, които трябва да бъдат преодоляни на равнището на Съюза.

¹²

ОВ L 298, 26.10.2012 г., стр. 1.

Комитетът следва също да подпомага Комисията при мониторинга на съгласуваното изпълнение на програма „Коперник“.

- (23) Работата на операторите, на които Комисията е делегирала изпълнението на задачи, следва също така да бъде измервана чрез показатели за изпълнението. По този начин Европейският парламент и Съветът ще разполагат с информация за напредъка по изпълнение на операциите по програма „Коперник“ и на самата програма.
- (24) Ползвателите следва да могат разполагат изцяло, открито и безплатно с данните и информацията, изготвяни в рамките на програма „Коперник“, за да се насърчава тяхната употреба и обмен и да се укрепят свързаните с наблюдението на Земята пазари в Европа, по-специално секторът надолу по веригата, като по този начин се създадат условия за растеж и създаване на работни места.
- (25) Когато достъпът до данни или информация, получавани по програма „Коперник“ или от трети страни, или използването на такива данни и информация може да застраши сигурността на Съюза и на неговите държави членки или да представлява заплаха за техните външни отношения, Комисията следва да въведе ограничения по отношение на наличието на такива данни и информация или по отношение на предоставените лицензи.
- (26) Въпросът за собствеността върху активите на космическия компонент на „Коперник“ е много важен и не може да се разглежда отделно от произтичащите за собственика права и задължения. За да може Съюзът да разполага с правото на използване, прехвърляне и разпореждане, той следва да стане собственик. По отношение на спътниците „Сентинел“ собствеността включва по-специално правото на вземане на решения по политиката относно данните и нейното прилагане, правото да се изберат моделът на експлоатация и операторът на спътниците „Сентинел“, както и правото да се сключват международни споразумения с трети държави относно, наред с друго, обмена на спътниковите данни.
- (27) Финансовите интереси на Съюза следва да са защитени посредством пропорционални мерки през целия цикъл на разходите, в това число чрез предотвратяване, разкриване и разследване на нередности, събиране на изгубени, недължимо платени или неправилно използвани средства, и когато е уместно, с административни и финансови санкции в съответствие с Регламент (ЕС, Евратом) № 966/2012.
- (28) С цел да се повиши стойността на програма „Коперник“ от гледна точка на ползвателите Комисията следва да бъде подпомагана от представители на междинните и крайните ползватели, от експерти от държавите членки, включително експерти от съответните национални агенции, или от независими експерти.
- (29) С цел да се осигурят единни условия за изпълнението на настоящия регламент във връзка с приемането на годишната работна програма, на многогодишния план за периода 2014 — 2020 г. и на мерките за насърчаване на унифициран подход на държавите членки при използването на данни и информация по програма „Коперник“, както и за насърчаване на достъпа им до технологиите и развойната дейност във връзка с наблюдението на Земята, на Комисията следва да се предоставят изпълнителни правомощия. Тези правомощия следва да бъдат упражнявани в съответствие с Регламент (ЕС) № 182/2011 на Европейския

парламент и на Съвета от 16 февруари 2011 г. за установяване на общите правила и принципи относно реда и условията за контрол от страна на държавите членки върху упражняването на изпълнителните правомощия от страна на Комисията¹³.

- (30) Следователно, с цел информиране на държавите членки и спазване на принципа на безпристрастност при вземането на решения, за приемането на мерките за насърчаване на унифициран подход на държавите членки при използването на данни и информация по програма „Коперник“, както и за насърчаване на достъпа им до технологиите и развойната дейност във връзка с наблюдението на Земята, следва да се използва процедурата по консултиране. За приемането на годишната работна програма и на многогодишния план за периода 2014 — 2020 г. следва да се прилага процедурата по разглеждане с оглед на факта, че това действие е свързано с програма със значително отражение.
- (31) С цел да се вземат предвид възможни рискове, свързани със сигурността, както и ширината на честотната лента и други ограничения от техническо естество, на Комисията следва да бъде делегирано правомощието да приема актове в съответствие с член 290 от Договора за функционирането на Европейския съюз във връзка със: изискванията относно данните, необходими за оперативните услуги; условията и процедурите във връзка с достъпа до данни и информация по програма „Коперник“, с тяхната регистрация и ползване; условията и процедурите за предаване и използване на спътникови данни, предавани до станции за приемане, които не са част от програма „Коперник“, както и за архивирането на данни и информация по програма „Коперник“; специалните технически критерии, необходими с цел да се предотврати нарушаването на дейността на системата за данни и информация по програма „Коперник“, и критериите за ограничаване на разпространението на данни и информация по програма „Коперник“ поради противоречащи си права или с оглед на интересите в областта на сигурността, както и критериите за извършване на оценката с оглед на сигурността. От особена важност е Комисията да проведе подходящи консултации по време на подготвителната работа, включително на експертно равнище. При подготовката и изготвянето на делегираните актове Комисията следва да осигури едновременно и своевременно предаване на съответните документи по подходящ начин на Европейския парламент и Съвета.
- (32) Действията, финансирани по настоящия регламент, следва да подлежат на мониторинг и оценка, за да се даде възможност за корекции и нови насоки в развитието.
- (33) Тъй като целта на настоящия регламент, а именно създаването на програма „Коперник“, не може да бъде постигната в достатъчна степен от държавите членки, защото тя ще включва също общоевропейски капацитет и ще зависи от координираното предоставяне на услуги във всички държави членки, което е необходимо да бъде координирано на равнището на Съюза, и следователно поради обхвата на действието може да бъде постигната по-добре на равнището на Съюза, Съюзът може да приеме мерки в съответствие с принципа на субсидиарност, установен в член 5 от Договора за Европейския съюз. В съответствие с принципа на пропорционалност, установен в посочения член, настоящият регламент не надхвърля необходимото за постигането на тази цел.

¹³ ОВ L 55, 28.2.2011 г., стр. 13.

- (34) Поради това е необходимо Регламент (ЕС) № 911/2010 да се отмени, за да се създаде подходяща уредба за управление и финансиране и за да се осигури осъществяването на изцяло оперативна програма „Коперник“ в периода от 2014 г. нататък,

ПРИЕХА НАСТОЯЩИЯ РЕГЛАМЕНТ:

Член 1 *Предмет*

С настоящия регламент се създава програма на ЕС за наблюдение на Земята, наречена „Коперник“, и се определят правилата за нейното изпълнение.

Член 2 *Общи цели*

1. Програма „Коперник“ допринася за постигането на следните общи цели:
 - а) опазване на околната среда и осигуряване на подкрепа за гражданската защита и усилията в областта на сигурността;
 - б) оказване на подкрепа за стратегията за растеж „Европа 2020“ чрез допринасяне за постигането на целите за интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж; по-специално, оказване на принос за икономическата стабилност и растеж чрез насърчаване на търговските приложения.
2. Първичните данни и информация, получавани от космически наблюдения, както и от налични *in situ* данни („данни и информация по програма „Коперник“), са точни и надеждни, предоставят се въз основа на подход, основаващ се на дългосрочност и устойчивост, и отговарят на изискванията на общностите на ползватели на програма „Коперник“. Достъпът до тези данни е пълен, открит и безплатен, при спазване на условията, определени в настоящия регламент или въз основа на него.
3. За целите на параграф 2 общностите на ползватели на програма „Коперник“ включват европейските органи на национално, регионално или местно равнище, на които е възложено определянето, изпълнението, осигуряването на изпълнението или осъществяването на мониторинг на обществена услуга или на политика в областите, посочени в член 4, параграф 1.
4. Степента на постигане на целите, посочени в параграф 1, се измерва чрез следните показатели за резултатите:
 - а) данните и информацията, предоставени на разположение съгласно съответните изисквания за нивото на предоставяне на обслужване в областта на околната среда, гражданската защита и сигурността;
 - б) навлизането на пазара и конкурентоспособността на европейските оператори надолу по веригата.

Член 3 *Конкретни цели*

1. За да бъдат постигнати описаните в член 2 общи цели, програма „Коперник“ отчита потребностите на ползвателите и предоставя оперативните услуги,

посочени в член 4, точка 1. Постигането на тази цел ще се оценява въз основа на използването на данните и информацията, измерено чрез увеличението на броя на ползвателите, чрез обема на данните, до които е осъществен достъп, и на информацията с добавена стойност и чрез по-широкото разпространение сред държавите членки.

2. Програма „Коперник“ осигурява устойчив и надежден достъп до космически наблюдения, осъществявани чрез самостоятелния капацитет на Съюза за наблюдение на Земята, и се основава на съществуващите активи и капацитет, като при необходимост ги допълва. Постигането на тази цел ще се измерва чрез степента на привеждане в действие на космическата инфраструктура — разположените спътници и изготвените от тях данни.

Член 4

Обхват на услугите по програма „Коперник“

Услугите по програма „Коперник“, посочени в член 3, параграф 1, включват:

1. Оперативни услуги:
 - а) услугата за мониторинг на атмосферата предоставя информация относно качеството на въздуха на европейско равнище и за химичния състав на атмосферата в световен мащаб. По-специално чрез нея се предоставя информация за системите за мониторинг на качеството на въздуха в местен и национален мащаб и следва да се допринася за мониторинга на климатичните променливи, зависещи от химичния състав на атмосферата;
 - б) услугата за мониторинг на морската среда предоставя информация относно физическото състояние и динамиката на океанските и морските екосистеми на равнището на световния океан и на европейските регионални области;
 - в) услугата за мониторинг на земната повърхност предоставя информация в подкрепа на мониторинга на околната среда на световно и местно равнище по отношение на биологичното разнообразие, почвата, водите, горите и природните ресурси, както и в подкрепа на общото изпълнение на политиките в областта на околната среда, селското стопанство, развитието, енергетиката, градоустройството, инфраструктурата и транспорта;
 - г) услугата за мониторинг на изменението на климата предоставя информация, насочена към увеличаване на базата от знания в подкрепа на политиките за адаптиране и смекчаване на последиците. Тя по-специално допринася за предоставянето на данни за съществени климатични променливи, анализи и прогнози за климата във времеви и пространствен аспект, които са от значение за стратегиите за адаптиране и смекчаване на последиците в различните сектори и области от обществен интерес в рамките на Съюза;
 - д) услугата за ответни действия при извънредни ситуации предоставя информация, необходима за предприемане на ответни действия при извънредни ситуации във връзка с различни бедствия, включително метеорологични рискове, геофизични рискове, умишлено или случайно причинени от човека бедствия и други хуманитарни бедствия, както и за

дейности по предотвратяване, изграждане на готовност, реакция и възстановителни дейности;

- е) услугата за сигурност предоставя информация в подкрепа на действията във връзка с предизвикателствата пред Европа в областта на сигурността, като по този начин повишава капацитета за предотвратяване на кризи, готовност и реакция, по-специално с оглед на граничното и морското наблюдение, но също така оказва подкрепа за външната дейност на Съюза чрез установяване и мониторинг на трансрегионални заплахи за сигурността, чрез системи за оценка на риска и ранно предупреждение, както и чрез картографиране и мониторинг на граничните зони.
2. Развойни дейности за подобряване на качеството и ефикасността на оперативните услуги, включително тяхното развитие и приспособяване, и в предотвратяване на оперативните рискове или смекчаване на последиците от тях.
3. Подпомагащи дейности, включващи мерки за насърчаване на ползвателите да използват оперативните услуги и приложенията надолу по веригата, както и комуникационни дейности и дейности по разпространение.

Член 5

Космически компонент

Космическият компонент на програмата „Коперник“ осигурява космически наблюдения за постигане на целите, посочени в членове 2 и 3, които са насочени преди всичко към оперативните услуги, посочени в член 4, точка 1. Космическият компонент на програмата „Коперник“ включва следните дейности:

- а) осигуряване на космически наблюдения, включително:
 - експлоатация на космическата инфраструктура на програмата „Коперник“, включително определяне на задачите на спътниците; мониторинг и контрол на спътниците; приемане, обработване, архивиране и разпространение на данни и постоянно калибриране и валидиране;
 - осигуряване на *in situ* данни за калибриране и валидиране на космическите наблюдения;
 - осигуряване, архивиране и разпространение на данни от космически мисии, осъществявани от трети страни, в допълнение към данни от космическата инфраструктура на програмата „Коперник“;
 - поддържане на космическата инфраструктура на програмата „Коперник“;
- б) дейности в отговор на променящите се потребности на ползвателите, включително:
 - установяване на пропуските в наблюдението и изготвяне на спецификации за нови космически мисии въз основа на изискванията на ползвателите;
 - осъществяване на развойна дейност, насочена към модернизиране и допълване на космическия компонент на програмата „Коперник“, в

това число проектиране и възлагане на обществени поръчки за нови елементи на космическата инфраструктура;

- в) принос за защитата на спътниците срещу риск от сблъсък.

Член 6

In situ компонент

In situ компонентът на програмата „Коперник“ включва следните дейности:

- а) координиране и хармонизиране на събирането и предоставянето на *in situ* данни, осигуряване на *in situ* данни за оперативните услуги, включително *in situ* данни на трети страни на международно ниво;
- б) оказване на техническа помощ на Комисията относно изискванията спрямо данните от *in situ* наблюдения за нуждите на услугите;
- в) сътрудничество с *in situ* оператори с цел насърчаване на последователността в развойните дейности, свързани с *in situ* наблюдателната инфраструктура и мрежи.

Член 7

Финансиране

- 1. Финансовият пакет, заделен за програмата „Коперник“ за периода 2014 — 2020 г., е в максимален размер на 3786 млн. евро по цени за 2011 г.
- 2. Бюджетните кредити се разрешават ежегодно от бюджетния орган в границите, определени в многогодишната финансова рамка. Бюджетните задължения за дейности, които се осъществяват в период, по-дълъг от една финансова година, могат да се разпределят за няколко години под формата на годишни вноски.
- 3. С отпуснатите финансови средства за програмата „Коперник“ могат също така да се покриват разходи, свързани с дейности по подготовка, мониторинг, контрол, одит и оценка, които са пряко необходими за управлението на програмата „Коперник“ и за постигането на нейните цели, по-специално проучвания, срещи, информационни и комуникационни дейности, както и разходи, свързани с ИТ мрежи, насочени към обработка на информация и обмен на данни. С ресурсите, заделени за комуникационни дейности съгласно настоящия регламент, може да се участва пропорционално във финансирането на институционалната комуникация по политическите приоритети на Съюза.
- 4. За задачите, възлагани на други органи, се прилага процедурата по членове 164 и 165 на Регламент (ЕС, Евратом) № 966/2012.

Член 8

Работна програма на Комисията

Комисията приема работна програма в съответствие с член 84 от Регламент (ЕС, Евратом) № 966/2012 за всяка година от изпълнението на програмата „Коперник“. Този акт за изпълнение се приема в съответствие с процедурата по разглеждане, посочена в член 21, параграф 3 от настоящия регламент.

Член 9
Сътрудничество с държавите членки

1. Комисията си сътрудничи с държавите членки за подобряване на обмена на данни и информация с тях и помежду им и за увеличаване на обема на наличните по програма „Коперник“ данни и информация.
2. Комисията може да приема мерки за насърчаване на унифициран подход на държавите членки при използването на данни и информация по програма „Коперник“, както и за насърчаване на достъпа им до технологиите и развойната дейност във връзка с наблюдението на Земята. Тези мерки не може да оказват въздействие, което води до нарушаване на свободната конкуренция. Тези актове за изпълнение се приемат в съответствие с процедурата по консултиране, посочена в член 21, параграф 2.

Член 10
Международно сътрудничество

1. Съюзът, представляван от Комисията, може да сключва споразумения със следните трети държави:
 - а) държавите от Европейската асоциация за свободна търговия (ЕАСТ), които са договарящи се страни по Споразумението за ЕИП, в съответствие с условията, установени в Споразумението за ЕИП;
 - б) държавите кандидатки, както и потенциални кандидатки, в съответствие с конкретните рамкови споразумения или протокол към споразумение за асоцииране за установяване на общите принципи и условия за участие на тези държави в програми на Съюза;
 - в) Швейцария, други трети държави, различни от посочените в букви а) и б), и международни организации в съответствие със споразуменията, сключени от Съюза с такива трети държави или международни организации съгласно член 218 от ДФЕС, в които се определят условията и подробните правила за тяхното участие.
2. Трети държави или международни организации може да предоставят финансова подкрепа или вноски в натура за програмата. Финансовата подкрепа се разглежда като външни целеви приходи в съответствие с член 21, параграф 2 от Регламент (ЕС, Евратом) № 966/2012. Финансовата подкрепа и вноските в натура са допустими по реда и условията на споразумението, сключено със съответната трета държава или международна организация.

Член 11
Роля на Комисията

1. Комисията носи цялостната отговорност за програмата. Тя определя приоритетите и целите на програмата и упражнява надзор на изпълнението ѝ, по-специално по отношение на разходите, графика и резултатите.
2. Комисията ръководи, от името на Съюза и в своите сфери на компетентност, дейността в областта на отношенията с трети държави и международни организации, като осигурява координацията между програма „Коперник“ и дейностите на национално, съюзно и международно равнище.

3. Комисията координира вноските от държавите членки, предназначени за оперативното предоставяне на услугите и за необходимото за тази цел дългосрочно наличие на данни, получавани от наблюдателната инфраструктура.
4. Комисията следи програмата „Коперник“ да е допълваща и съгласувана с другите политики, инструменти, програми и действия на Съюза в тази област.
5. Комисията следи за прозрачното и редовно участие на ползвателите и за провеждане на консултации с тях за установяване на изискванията им на равнището на Съюза и на национално равнище.
6. Комисията приема делегирани актове в съответствие с член 22 във връзка с установяването на изискванията спрямо данните, необходими за оперативните услуги, като отчита тенденциите в тяхното развитие.
7. Комисията предоставя на разположение финансовите ресурси за финансирането на програмата „Коперник“.

Член 12 *Оператори*

1. Комисията може да възложи изцяло или отчасти изпълнението на задачите, описани в член 4, на компетентни органи на Съюза, когато това е надлежно обосновано поради особеното естество на действието и специфичния експертен опит на органа на Съюза. Сред тези органи са:
 - а) Европейската агенция за околна среда (ЕАОС);
 - б) Европейската агенция за управление на оперативното сътрудничество по външните граници на държавите — членки на Европейския съюз (Frontex);
 - в) Европейската агенция за морска безопасност (EMSA);
 - г) Сателитния център на Европейския съюз (EUSC).
2. При избора на орган на Съюза се взема предвид икономическата ефективност от възлагането на тези задачи и отражението върху управленската структура на органа, както и върху неговите финансови и човешки ресурси.
3. Задачите по изпълнение на бюджета, възложени по изключение на компетентни органи на Съюза съгласно настоящия член, се включват в работната програма на съответния орган с информационна цел.
4. Комисията може да възложи изцяло или отчасти задачите във връзка с развойната дейност по космическия компонент, описана в член 5, буква б), на Европейската космическа агенция (ЕКА).
5. Комисията може да възложи изцяло или отчасти оперативните задачи в рамките на космическия компонент, описани в член 5, буква а), на ЕКА и на Европейската организация за разработване на метеорологични спътници (EUMETSAT).
6. Комисията може да възложи изцяло или отчасти дейностите в рамките на *in situ* компонента, описани в член 6, на операторите на услугите, описани в член 4.

Член 13
Подбор на оператори

1. С изключение на операторите, посочени в член 12, Комисията прави подбор на операторите, на които да делегира подлежащите на изпълнение задачи, в съответствие с процедурата, описана в настоящия член, параграфи 2, 3 и 4.
2. Комисията публикува покана за изразяване на интерес, отправена до потенциални оператори. В поканата се посочват критериите за отстраняване от участие и за подбор в съответствие с описаната по-долу процедура.
3. Комисията започва диалог със субектите, които отговарят на критериите за подбор, по прозрачен и обективен начин и без това да води до конфликт на интереси. След диалога Комисията подписва споразумения за делегиране със субекта или субектите, които са представили доказателства за наличие на опит и за оперативен и финансов капацитет.
4. Комисията може да проведе директни преговори със субектите, посочени в член 12, преди да подпише споразуменията за делегиране или в надлежно обосновани и подходящо документирани изключителни случаи, по-специално когато:
 - а) не са представени подходящи предложения след отправянето на покана за изразяване на интерес до потенциални оператори;
 - б) подлежащите на изпълнение задачи са със специфични характеристики, поради които се изисква да бъдат изпълнени от конкретен оператор с оглед на неговите технически познания, тясна специализация или административни правомощия;
 - в) поради извънредна спешност, предизвикана от непредвидими събития, които не могат да бъдат приписани на Съюза, спазването на посочената в параграфи 2 и 3 процедура би нарушило необосновано реализацията на подлежащите на изпълнение задачи.

Член 14
Надзор на операторите

1. Допълнителни задачи, които не са предвидени в споразумението за делегиране, се изпълняват от операторите единствено след получаване на разрешение от Комисията. Операторът не може да изисква друго обезщетение или компенсация във връзка с допълнителни или допълващи задачи, освен за възстановяване на разходи.
2. Комисията гарантира, че операторите допускат пълно оповестяване на своите счетоводни отчети и на всички свързани с тях документи и информация. Комисията може да извършва всякаква инспекция, включително на място, необходима с цел да се провери спазването на настоящия регламент и на съответните споразумения за делегиране.
3. Когато това се налага в спешни случаи или при непредвидими събития или след обосновано искане от страна на оператора, Комисията може да предприема действия вместо оператора и да спре действието на споразумението за делегиране за времето и по отношение на действията, необходими за предприемане на изискваното действие.

4. До Комисията могат да се отправят жалби във връзка с възлагането на договори и предоставянето на безвъзмездни средства от операторите в рамките на изпълнението на споразумението за делегиране или на работната програма. Независимо от това тези жалби може да се отнасят единствено до умишлено нарушение, груба небрежност или измама и да се подават само след като са били изчерпани всички средства за обжалване пред оператора.

Член 15

Политика относно данните и информацията по програма „Коперник“

1. Данните и информацията по програма „Коперник“ се предоставят изцяло, открито и безплатно при спазване на следните ограничения:
- а) лицензионните условия във връзка с данни и информация, принадлежащи на трети страни;
 - б) форматите на разпространение, характеристиките и средствата за разпространение;
 - в) интересите в областта на сигурността и външните отношения на Съюза или на неговите държави членки;
 - г) риска от нарушаване на дейността на системата за изготвяне на данни и информация по програма „Коперник“ по причини, свързани с безопасността, или по технически причини.

Член 16

Ограничения и условия във връзка с достъпа и използването

1. Комисията може да приема делегирани актове в съответствие с член 22 относно:
- а) условията и процедурите във връзка с достъпа до данни и информация по програма „Коперник“, с тяхната регистрация и ползване, включително по отношение на форматите, характеристиките и средствата за разпространение;
 - б) условията и процедурите за предаване и използване на спътникови данни, предавани до станции за приемане, които не са част от програма „Коперник“;
 - в) условията и процедурите за архивиране на данни и информация по програма „Коперник“;
 - г) специалните технически критерии, необходими с цел да се предотврати нарушаването на дейността на системата за получаване на данни и информация по програма „Коперник“, включително приоритета при достъп;
 - д) критериите за ограничаване на разпространението на данни и информация по програма „Коперник“ поради противоречащи си права или интереси в областта на сигурността;
 - е) критериите за извършване на оценката с оглед на сигурността.
2. Комисията изготвя съответните лицензи за данните и информацията, получавани по програма „Коперник“ и от трети страни, както и за изтеглянето

на спътникови данни от страна на станции за приемане, които не са част от програмата „Коперник“, при спазване на разпоредбите на настоящия регламент и на посочените в параграф 1 делегирани актове.

Член 17

Защита на интересите в областта на сигурността

1. Комисията извършва предварителна оценка с оглед на сигурността на данните и информацията по програмата „Коперник“, за да установи кои данни и информация са от решаващо значение за защитата на интересите на Съюза или за националната сигурност.
2. Държавите членки и третите държави, участващи в програмата „Коперник“ в съответствие с член 10, могат да отправят искане до Комисията за извършване на нова оценка с оглед на сигурността, когато това се налага поради ново развитие в областта на сигурността.
3. Когато не е възможно предварителната оценка с оглед на сигурността да се извърши в рамките на графика за събиране и изготвяне на данни и информация по програмата „Коперник“, Комисията може да извърши моментна оценка с оглед на сигурността.
4. Комисията изготвя инструкции относно ограниченията във връзка с разпространението на данни и информация по програмата „Коперник“ в отделните случаи въз основа на критерии, приети съгласно член 16, параграф 1, буква е). В спешни случаи инструкциите на Комисията се приемат в толкова кратък срок, колкото е необходимо, за да могат да бъдат взети предвид. Комисията приема мярката, която води до възможно най-малко нарушаване на дейността, като отчита целите по програмата „Коперник“ и политиката по отношение на данните и информацията по програмата „Коперник“. Инструкциите ѝ са пропорционални, включително по отношение на продължителността и териториалния обхват, и са съобразени с необходимостта от баланс между защитата на конкретния интерес с оглед на сигурността и наличието на данни и информация от други източници.

Член 18

Защита на финансовите интереси на Съюза

1. Комисията предприема необходимите мерки, за да гарантира, че при изпълнението на действията, финансирани по настоящата програма, финансовите интереси на Съюза са защитени чрез прилагането на превантивни мерки срещу измама, корупция и всякакви други незаконни дейности, чрез ефективни проверки и, при установяването на нередности, чрез събирането на недължимо платените суми и — когато е уместно, чрез ефективни, пропорционални и възпиращи административни и финансови санкции.
2. Комисията или нейни представители и Сметната палата имат правомощия за извършване на одити по документи и на място на всички бенефициери на безвъзмездни средства, изпълнители и подизпълнители, които са получили средства от Съюза по програмата.
3. Европейската служба за борба с измамите (OLAF) може да извършва разследвания — включително проверки и инспекции на място съгласно реда и условията, определени в Регламент (ЕО) № 1073/1999 на Европейския

парламент и на Съвета от 25 май 1999 г. относно разследванията, провеждани от Европейската служба за борба с измамите (OLAF) и Регламент (Евратом, ЕО) № 2185/96 на Съвета от 11 ноември 1996 г. относно контрола и проверките на място, извършвани от Комисията за защита на финансовите интереси на Европейските общности срещу измами и други нередности — с оглед установяването на извършени измами, корупция или друга незаконна дейност, засягаща финансовите интереси на Съюза във връзка със споразумение за отпускане на безвъзмездни средства или решение или договор за отпускане на безвъзмездни средства, предоставени по настоящата програма.

4. Без да се засягат параграфи 1, 2 и 3, в споразуменията за сътрудничество с трети държави и международни организации, в договорите, споразуменията за отпускане на безвъзмездни средства и решенията за отпускане на безвъзмездни средства, произтичащи от прилагането на настоящата програма, се съдържат разпоредби, с които Комисията, Сметната палата и OLAF изрично се упълномощават да провеждат такива одити и разследвания съгласно съответната им компетентност.

Член 19 *Собственост*

1. Съюзът или специално определен орган или фонд е собственик на всички материални и нематериални активи, създадени или разработени в рамките на програма „Коперник“, при спазване, когато това е целесъобразно, на споразумения, сключени с трети страни, по отношение на съществуващите права на собственост.
2. Редът и условията за прехвърляне на собствеността на Съюза се определят в посочените в параграф 1 споразумения.
3. Комисията приема делегирани актове в съответствие с член 22 за определяне на реда и условията за всякакво последващо прехвърляне на собственост, предприемано от Съюза. В делегирания акт се определя съответният орган или фонд въз основа на прозрачни и обективни основания, които не водят до конфликт на интереси.

Член 20 *Подпомагане на Комисията*

1. Комисията може да се подпомага от представители на крайните ползватели, от независими експерти, по-специално по въпросите на сигурността, и от представители на съответните национални агенции, по-специално националните космически агенции, които да ѝ предоставят необходимите технически и научни експертни познания и обратна информация от ползвателите.

Член 21 *Процедура на комитет*

1. Комисията се подпомага от комитет („Комитет по програма „Коперник“). Този комитет е комитет по смисъла на Регламент (ЕС) № 182/2011.
2. При позоваване на настоящия параграф се прилага член 4 от Регламент (ЕС) № 182/2011.

3. При позоваване на настоящия параграф се прилага член 5 от Регламент (ЕС) № 182/2011.

Член 22

Упражняване на делегирането

1. Правомощието да приема делегирани актове се предоставя на Комисията при спазване на предвидените в настоящия член условия.
2. Правомощието да приема делегирани актове, посочено в член 16, параграф 1 и член 19, параграф 3, се предоставя на Комисията за неограничен срок, считано от 1 януари 2014 г.
3. Делегирането на правомощия може да бъде оттеглено по всяко време от Европейския парламент или от Съвета. С решението за оттегляне се прекратява посоченото в него делегиране на правомощия. Оттеглянето поражда действие в деня след публикуването на решението в *Официален вестник на Европейския съюз* или на по-късна, посочена в решението дата. То не засяга действителността на делегираните актове, които вече са в сила.
4. Веднага след като приеме делегиран акт, Комисията нотифицира акта едновременно на Европейския парламент и Съвета.
5. Делегиран акт, приет съгласно член 16, параграф 1 и член 19, параграф 3, влиза в сила единствено ако нито Европейският парламент, нито Съветът не са представили възражения в срок от два месеца след нотифицирането на акта на Европейския парламент и Съвета или ако преди изтичането на този срок и Европейският парламент, и Съветът са уведомили Комисията, че няма да представят възражения. Този срок се удължава с два месеца по инициатива на Европейския парламент или на Съвета.

Член 23

Оценка

1. Не по-късно от 30 юни 2018 г. Комисията изготвя доклад за оценка за постигането на целите по всички задачи, финансирани по програма „Коперник“, с оглед на техните резултати и въздействие, тяхната европейска добавена стойност и ефикасността при използването на ресурсите. По-специално в оценката се разглежда актуалността на всички цели, както и приносът на предприетите мерки за постигане на целите, определени в членове 2 и 3.
2. Комисията изготвя посочената в параграф 1 оценка в тясно сътрудничество с операторите и общностите на ползватели на програма „Коперник“, като проучва ефективността и ефикасността на програма „Коперник“ и приноса ѝ за постигането на целите, посочени в членове 2 и 3. Комисията съобщава резултата от тази оценка на Европейския парламент, на Съвета, на Европейския икономически и социален комитет и на Комитета на регионите.
3. Комисията може, при необходимост с помощта на независими субекти, да предприема оценка на методите за осъществяване на проектите, както и на въздействието от тяхното изпълнение, за да прецени дали са постигнати целите, включително тези, които се отнасят до опазването на околната среда.

4. Комисията може да поиска от държава членка да представи конкретна оценка на действията и на свързаните проекти, финансирани по настоящия регламент, или, когато това е подходящо, да ѝ предостави информацията и помощта, необходими за извършване на оценка на такива проекти.

Член 24

Отмяна

Регламент (ЕС) № 911/2010 се отменя.

Позоваванията на отменения регламент се считат за позовавания на настоящия регламент.

Член 25

Влизане в сила

Настоящият регламент влиза в сила на двадесетия ден след публикуването му в *Официален вестник на Европейския съюз*.

Той се прилага от 1 януари 2014 г.

Настоящият регламент е задължителен в своята цялост и се прилага пряко във всички държави членки.

Съставено в Брюксел на [...] година.

За Европейския парламент
Председател

За Съвета
Председател

ЗАКОНОДАТЕЛНА ФИНАНСОВА ОБОСНОВКА

1. РАМКА НА ПРЕДЛОЖЕНИЕТО

- 1.1. Наименование на предложението
- 1.2. Съответна област на политиката в структурата на УД/БД
- 1.3. Естество на предложението
- 1.4. Цели
- 1.5. Мотиви за предложението
- 1.6. Срок на действие и финансово отражение
- 1.7. Предвидени методи на управление

2. МЕРКИ ЗА УПРАВЛЕНИЕ

- 2.1. Правила за мониторинг и докладване
- 2.2. Система за управление и контрол
- 2.3. Мерки за предотвратяване на измами и нередности

3. ОЧАКВАНО ФИНАНСОВО ОТРАЖЕНИЕ НА ПРЕДЛОЖЕНИЕТО/ИНИЦИАТИВАТА

- 3.1. Съответни функции от многогодишната финансова рамка и разходни бюджетни редове
- 3.2. Очаквано отражение върху разходите
 - 3.2.1. Обобщение на очакваното отражение върху разходите
 - 3.2.2. Очаквано отражение върху бюджетните кредити за оперативни разходи
 - 3.2.3. Очаквано отражение върху бюджетните кредити за административни разходи
 - 3.2.4. Съвместимост с настоящата многогодишна финансова рамка
 - 3.2.5. Участие на трети страни във финансирането
- 3.3. Очаквано отражение върху приходите

ЗАКОНОДАТЕЛНА ФИНАНСОВА ОБОСНОВКА НА ПРЕДЛОЖЕНИЕТО

1. РАМКА НА ПРЕДЛОЖЕНИЕТО

1.1. Наименование на предложението

Предложение за регламент на Европейския парламент и на Съвета за създаване на Европейска програма за наблюдение на Земята (програма „Коперник“)

1.2. Съответна област на политиката в структурата на УД/БД¹⁴

Дял 02: Предприятия

Глава 02 06: „Коперник“

1.3. Естество на предложението

☐ Предложението/инициативата е във връзка с **нова дейност**

☐ Предложението/инициативата е във връзка с **нова дейност след пилотен проект/подготвителна дейност¹⁵**

☒ Предложението/инициативата е във връзка с **продължаване на съществуваща дейност**

☐ Предложението/инициативата е във връзка с **дейност, пренасочена към нова дейност**

1.4. Цели

„Коперник“ е новото име на Европейската програма за наблюдение на Земята — ГМОСС (Глобален мониторинг на околната среда и сигурността). Тя обхваща всички дейности, необходими, за да се гарантира непрекъснато предоставяне на точни и надеждни данни и информация по въпросите, свързани с околната среда и сигурността, на ползвателите, отговарящи за изготвяне, изпълнение и мониторинг на политиките в ЕС и в държавите членки. С програма „Коперник“ се цели в Европа да се осигури постоянен, независим и надежден достъп до данни и информация от наблюдения.

„Коперник“ е програма, която следва да се изпълнява в рамките на стратегията за интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж „Европа 2020“. Приносът на програмата за постигане на растеж и икономическа стабилност чрез насърчаване развитието на търговски приложения с добавена стойност я превръща в елемент от водещата инициатива в областта на промишлената политика в рамките на стратегията „Европа 2020“¹⁶.

Програма Коперник“ допринася за постигането на следните общи цели:

- а) опазване на околната среда и осигуряване на подкрепа за гражданската защита и усилията в областта на сигурността;
- б) оказване на подкрепа за стратегията за растеж „Европа 2020“ чрез допринасяне за постигането на целите за интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж; по-специално, оказване на принос за икономическата стабилност и растеж чрез насърчаване на търговските приложения.

¹⁴ УД: управление по дейности; БД: бюджетиране по дейности.

¹⁵ Съгласно член 49, параграф 6, буква а) или б) от Финансовия регламент.

¹⁶ COM(2013) 108 final , 28.2.2013 г.

Общностите на ползватели на програма „Коперник“ включват европейските органи на национално, регионално или местно равнище, на които е възложено определянето, изпълнението, осигуряването на изпълнението или осъществяването на мониторинг на обществена услуга или на политика в областите, посочени в член 4, параграф 1. Касае се най-вече за следните групи:

- органите на публичната власт на европейско, национално, регионално и местно равнище (в качеството им на ползватели и на участници), включително в трети държави (като напр. държавите участнички и държавите бенефициери по инициативата „ГМОСС и Африка“);
- операторите в отрасъла надолу по веригата, по-специално МСП; и
- крайните ползватели (регионалните и местните органи, обществените институции, включително университетите, научноизследователските центрове и всеки отделен гражданин, използващ обществените услуги, за които допринася програмата „Коперник“), потребители от отрасъла надолу по веригата.

1.4.1. Многогодишни стратегически цели на Комисията, за чието изпълнение е предназначено предложението

Програма „Коперник“ допринася за постигане на целите на стратегията „Европа 2020“ по следните начини:

- „по-екологична икономика с по-ефективно използване на ресурсите“: по-специално опазване и управление на природните ресурси, екосистемите и биологичното разнообразие; повишаване на ефикасността вследствие на по-добро осигуряване на изпълнението на политиките на ЕС, като напр. в областта на транспорта (напр. чрез мониторинг на ледовете, позволяващ оптимизиране на морските пътища), селското стопанство (напр. чрез подкрепа за „интелигентни“ подходи в селското стопанство чрез намаляване на необходимостта от влагане на материали), енергетиката (чрез измерване на слънчевото лъчение, необходимо за производството на фотоволтаична енергия);
- „по-конкурентноспособна икономика“: като водещ елемент в промишлената политика и политиката в областта на Космоса, програма „Коперник“ е насочена към засилване на конкурентноспособността на промишлеността на ЕС и осигуряване на нейното технологично превъзходство в Космоса и в други сфери; по-конкретно се цели да се създадат бизнес възможности за МСП чрез насърчаване на иновациите в отрасъла надолу по веригата, като се разработват нови услуги въз основа на информация по програма „Коперник“;
- „икономика, основаваща се на знания“: програма „Коперник“ допринася за по-добро разбиране на световните предизвикателства и оказва подкрепа за научноизследователското развитие, като предоставя критични данни;
- „икономика, основаваща се на иновации“: програма „Коперник“ създава условия за появата надолу по веригата на услуги, отличаващи се със силно изразен новаторски елемент. Тя е насочена към създаването на партньорства между научноизследователските общности и бизнес средите и може да служи за показател за степента на внедряване в предприятията на резултатите от научноизследователска и развойна дейност;

- „икономика с високи нива на заетост“: програма „Коперник“ създава допълнителен потенциал за разкриване на нови работни места, като насърчава допълнително търсенето на висококвалифицирани работници;
- „икономическо, социално и териториално сближаване“: т.е. необходимостта от нова наземна инфраструктура, по-специално в държавите от ЕС-12; като създава нови бизнес възможности за МСП във всички държави — членки на ЕС, програма „Коперник“ ще даде тласък в развитието на държавите с по-слаби постижения в областта на наземните услуги или услугите във връзка с ответни действия при извънредни ситуации, като по този начин ще допринесе за постигането на целта за по-висока степен на сближаване между държавите членки. Услугите по програма „Коперник“ са общоевропейски по самата си същност и съответстват на европейските изисквания.

1.4.2. Конкретни цели и съответни дейности във връзка с УД/БД

В програма „Коперник“ са заложили следните конкретни цели:

Конкретна цел № 1: Услуги по програма „Коперник“

Услугата по програма „Коперник“ за мониторинг на земната повърхност е насочена към периодично картографиране на земното покритие на европейско, регионално и национално равнище, както и към дейности по динамичен мониторинг на земната повърхност.

С услугата по програма „Коперник“ за мониторинг на морската среда ще се предоставя информация относно физическото състояние и динамиката на океанските и морските екосистеми на равнището на световния океан и на европейските регионални области. Сред областите на приложение на услугите по програма „Коперник“ в областта на морската среда са морската безопасност, морската околна среда и крайбрежните региони, морските ресурси, както и сезонните метеорологични прогнози и мониторингът на климата.

С услугата по програма „Коперник“ за мониторинг на атмосферата ще се осигурява мониторингът на качеството на въздуха на европейско равнище и на химичния състав на атмосферата на световно равнище. По-специално чрез нея следва да се предоставя информация за системите за мониторинг на качеството на въздуха в местен и национален мащаб и следва да се допринася за мониторинга на климатичните променливи, зависещи от химичния състав на атмосферата.

Услугата по програма „Коперник“ за мониторинг на изменението на климата ще осигурява възможност за адаптиране и смекчаване на последиците от изменението. Тя следва по-специално да допринася за предоставянето на данни за съществени климатични променливи, анализи и прогнози за климата на равнище, което е целесъобразно с оглед на адаптирането и смекчаването на последиците, както и на предоставянето на съответните услуги.

Услугата по програма „Коперник“ за ответни действия при извънредни ситуации ще предлага комбинация от карти и/или предварително обработени в различна степен данни, изготвени с цел да се подпомогне предприемането на спешни действия на международно, европейско, национално или регионално равнище в случай на бедствия от рода на бури, пожари, наводнения, земетресения, изригвания на вулкани, умишлено или случайно причинени от човека бедствия и други хуманитарни бедствия. Услугата може да обхване целия цикъл на управление на кризи: предотвратяване, изграждане на готовност, реакция и възстановителни дейности.

Услугата за сигурност по програма „Коперник“ предоставя информация в подкрепа на действията във връзка с предизвикателства, пред които е изправена Европа в областта на сигурността, а именно граничния контрол, морското наблюдение и подкрепата за външната дейност на ЕС.

С *in situ* компонента на програма „Коперник“ ще се осигуряват наблюдения посредством инсталации, намиращи се на борда на летателни апарати и на плавателни съдове, както и посредством наземни инсталации, в областите, попадащи в обхвата на услугите. За предоставянето на услугите е необходим достъп до референтни данни. Макар отговорността за това да е преди всичко на държавите членки, програмата може да допринесе за трансграничното хармонизиране на *in situ* данните в рамките на ЕС и за допълнително събиране на *in situ* данни извън ЕС. Дейностите ще бъдат възложени на отговарящите за услугите субекти.

Включени са също така и хоризонталните дейности в подкрепа на общото управление на предоставените съгласно настоящия регламент финансови средства, надзорът на изпълнението на всички дейности по програмата, по-специално по отношение на разходите, графика и резултатите при изпълнението, създаването на подходящи инструменти и определянето на структурни мерки, необходими за установяване, контролиране, смекчаване и наблюдаване на свързаните с програмата рискове; отношенията с трети държави и с международни организации; дейностите на държавите членки по представяне на доклади; съгласуването с дейности на национално, съюзно и международно равнище, по-специално в рамките на GEOSS; координирането на вноските на доброволна основа от страна на държавите членки; следенето за това програмата да е допълваща и съгласувана с другите относими политики, инструменти, програми и действия на Съюза; установяването и отчитането на потребностите на ползвателите.

Конкретна цел № 2: Космически наблюдения

Космическият компонент по програма „Коперник“ ще осигурява космически наблюдения с оглед на услугите по програмата.

Тук се включват операциите на специалната космическа инфраструктура (т.е. спътниците „Сентинел“), достъпът до мисии на трети страни, разпространението на данни, техническата помощ за Комисията за обединяване на изискванията по отношение на данните от услугите, установяването на пропуски в наблюденията, участието в изготвянето на спецификации за нови космически мисии.

Развойните дейности обхващат проектирането и възлагането на обществени поръчки за нови елементи на космическата инфраструктура, осигуряването на техническа подкрепа за Комисията за преобразуване на изискванията за услугите в спецификации за нови космически мисии с подкрепата на операторите на космическата инфраструктура, координацията на разработването на космически дейности, включително разработки, насочени към модернизиране и допълване на космическия компонент на програма „Коперник“.

1.4.3. Очаквани резултати и отражение

Предвижда се да се разработят услуги, чрез които да се гарантира дългосрочната устойчивост на системата и да се отчитат новите, незааявени до този момент потребности на ползвателите. Преимущество е фактът, че програма „Коперник“ запазва капацитета си да откликва неизменно и последователно на потребностите на ползвателите, като по този начин допринася за по-добър прием сред ползвателите и за развитие на пазара надолу по веригата.

Икономическо отражение: разработването на нови продукти и нови услуги ще стимулира иновациите в областта на продуктите и процесите и следователно ще окаже дългосрочно въздействие върху европейската промишленост. Абсолютната непрекъснатост на услугите по програма „Коперник“ би допринесла съществено за насърчаване на конкурентоспособността на промишлеността и би извела на преден план на предприятия с реални възможности за търговска дейност.

Отражение върху околната среда: дългосрочното наличие на предоставяните по програма „Коперник“ услуги подкрепя амбициите на Европа да играе водеща роля в действията във връзка с изменението на климата. То ще гарантира и поддържането на истински партньорски взаимоотношения в рамките на GEOSS.

Социално отражение: очаква се да се разкрият нови работни места не само в спътниковата промишленост и в областта на научноизследователската дейност, но и в предприятията, свързани с разработването на нови техники за наблюдение на Земята, както и в свързаните промишлени отрасли и услуги. Нещо повече, трайната ангажираност ще спомогне за развитието на услугите надолу по веригата, където се очаква значително въздействие от гледна точка на заетостта.

1.4.4. Показатели за резултатите и за отражението

Постигането на целите ще се измерва чрез следните показатели:

- а) предоставените на разположение данни и информация с добавена стойност съгласно изискванията за нивото на предоставяне на обслужване;
- б) използването на данните и информацията, измерено чрез увеличението на броя на ползвателите, чрез обема на данните, до които е осъществен достъп, и на информацията с добавена стойност и чрез по-широкото разпространение сред държавите членки;
- в) навлизането на пазара и конкурентоспособността на европейските оператори надолу по веригата.

С цел редовно измерване на посочените параметри ще се създадат специфични инструменти, по-специално като в споразуменията за делегиране и/или в договорите, които ще бъдат сключвани с операторите, се включват конкретни изисквания. Ще се възлагат *ad hoc* проучвания на определени междинни етапи от програмата, за да се измери степента на удовлетвореност на ползвателите (и потенциалните ползватели), както и навлизането на пазара и въздействието на програма „Коперник“ върху конкурентоспособността на отрасъла надолу по веригата.

Освен това се очаква голяма част от изпълнението на програмата да се делегира на трети страни. В споразуменията за делегиране ще бъдат посочвани цели и показатели, чрез които да е възможно да се извършва мониторинг на изпълнението от страна на операторите. Тези показатели ще се използват и за общия мониторинг по програмата. Те включват:

- създаване на 6-те услуги на оперативно равнище, които следва да заработят в срок до 2017 г.;
- предоставяне, в рамките на бюджета и съгласно изготвения график, на информация по услугите в съответствие с предвиденото в сключените с операторите споразумения и/или договори;
- броя на ползвателите на услугите и степента на тяхната удовлетвореност;

- развитието на отрасъла надолу по веригата, използващ данни и информация по програма „Коперник“;
- извеждането в орбита и експлоатацията на планираните спътници или инструменти, в това число навременното предоставяне на данни от наблюденията в подходящ формат на установените ползватели съгласно график, който да бъде определен в документа за дългосрочно развитие на космическия компонент;
- определяне на параметрите и разработване, в рамките на бюджета и съгласно изготвения график, на нови спътници и на съответното наземно оборудване съгласно определеното в документа за дългосрочно развитие и в споразумението за делегиране, което следва да се сключи с ЕКА.

1.5. Мотиви за предложението/инициативата

1.5.1. Нужди, които трябва да бъдат удовлетворени в краткосрочен или дългосрочен план

Недостатъчно надеждна информация, предназначена за обществените ползватели, относно състоянието на Земята

През последните тридесет години ЕС, Европейската космическа агенция (ЕКА) и членуващите в тях държави положили значителни усилия в областта на научноизследователската и развойна дейност с цел разработване на инфраструктура и предоперативни услуги за наблюдение на Земята. Много от съществуващите услуги за наблюдение на Земята в Европа обаче не са достатъчно добре развити, тъй като липсват необходимата инфраструктура и гаранции, че те ще бъдат на разположение в дългосрочен план. Предоставяните чрез съществуващите понастоящем услуги данни или не покриват всички параметри, необходими за определянето на политиките¹⁷, или се предоставят по начин, който не гарантира непрекъснатост и устойчивост, по-специално поради ограничения жизнен цикъл на услугата или на обуславящата я инфраструктура поради бюджетни и/или технически причини. Нерешаването на този проблем ще доведе до съществени краткосрочни и дългосрочни последици. Така например в краткосрочен план няма да е възможно да се изготвят карти за нуждите на гражданската защита в случай на природни бедствия, а в дългосрочен план отговорните фактори няма да разполагат с абсолютно необходимите данни във връзка с изменението на климата.

Изложени на риск инвестиции надолу по веригата

Въз основа на Регламента относно началните операции през периода 2011 — 2013 г. програма „Коперник“ финансира набор от оперативни дейности. В рамките на съществуващата програма, в чийто обхват попадат началните операции, бе направена първата стъпка към изграждане на система за наблюдение на Земята. Тази дейност обаче е все още ограничена във времето (т.е. 2011 — 2013 г.).

Този риск от прекъсване на дейността е основен повод за загриженост не само за крайните ползватели, като напр. публичните органи, но и за доставчиците на услуги надолу по веригата, които не са склонни да правят значителни инвестиции в недостигнали зрялост, рискови пазари и ще срещат допълнителни трудности при набирането на капитал.

¹⁷

По-специално отговорните фактори понастоящем не разполагат с обобщена на европейско или световно равнище информация с достатъчно добро качество.

Изложен на риск иновационен потенциал

Прекъсването на дейността ще означава също така, че инвестициите в научноизследователската дейност няма да прераснат в иновации. Така няма да се оползотвори потенциалът от разгръщането на свързания с програмата „Коперник“ иновационен капацитет, свързан преди всичко с иновации в областта на услугите. Това би било пропусната възможност, особено като се има предвид, че иновационната политика на ЕС следва да бъде насочена в по-голяма степен към сектора на услугите, както се посочва в различни проучвания¹⁸.

Отражение върху заетостта

На последно място, системите със спътниково приложение са основният източник на приходи за европейската космическа промишленост (3,1 млрд. евро) и представляват основната област на износ (1,13 млрд. евро)¹⁹. Единият от двата най-важни сегмента с оглед на приходите е наблюдението на Земята (напр. спътниците „Сентинел“ по програма „Коперник“). Понастоящем делът на системите за наблюдение на Земята в общите приходи на европейската космическа промишленост възлиза на 30 %. Освен това пряко въздействие върху продажбите на промишлеността, програма „Коперник“ оказва значително въздействие върху конкурентоспособността и рентабилността на производствата, свързани с европейската космическа промишленост. Износът и търговията до голяма степен зависят от относителните конкурентни позиции на отрасъла. Поради това програма „Коперник“ би повлияла съществено на заетостта в отрасъла с прогнозираните 35 000 работни места в периода 2015 — 2030 г.

1.5.2. Добавена стойност от намесата на ЕС

Правното основание за създаване на Европейската програма за наблюдение на Земята („Коперник“) е член 189 от ДФЕС, с който се дава възможност ЕС да разработва собствена космическа програма. Дейностите по програмата вече са посочени в член 2 от Регламент (ЕС) № 911/2010 относно европейската програма за мониторинг на Земята (ГМОСС) и нейните начални операции. Освен това осъществяването на програма „Коперник“ е цел, заложена в стратегията „Европа 2020“.

Отговорността за финансиране на експлоатацията и на обновяването на космическата инфраструктура, разработвана със средства на ЕС и със средства, осигурявани на междуправителствено равнище, не може да бъде поета в достатъчна степен от отделните държави членки поради свързаните с това разходи. В областта на базираното в Космоса наблюдение за целите на оперативната метеорология европейските държави обединиха ресурсите си, за да разработят и експлоатират метеорологични спътници в рамките на Европейската организация за разработване на метеорологични спътници (EUMETSAT). Европейски държави също така разработиха демонстрационни спътници в областта на околната среда чрез действия на ЕКА или на национални космически агенции. Те обаче не съумяха да намерят начин да си сътрудничат за финансиране на устойчиви оперативни програми в областта на мониторинга, свързан с околната среда, сходни на програмите в областта на метеорологията. Необходимостта от продължаването на такива наблюдения се превръща във въпрос от изключително

¹⁸ Вж. напр. Next generation innovation policy, the future of EU innovation policy to support market growth („Следващо поколение инвестиционна политика, бъдещето на инвестиционната политика на ЕС в подкрепа на растежа на пазарите“), Център за европейски политически проучвания (CEPS) и Ernst & Young, 2011 г.

¹⁹ The European Space Industry in 2010 („Европейската космическа промишленост през 2010 г.“), ASD-Eurospace, 15-то издание, юни 2011 г.

значение, като се имат предвид увеличаващият се политически натиск върху органите на държавно управление да приемат информирани решения в областта на околната среда, сигурността и изменението на климата, както и необходимостта от спазване на международните споразумения.

Що се отнася до услугите с общоевропейски или световен обхват, държавите членки не могат да постигнат в достатъчна степен целите по предложеното действие, тъй като приносът на отделните държави членки трябва да се договори на европейско равнище. Предоставянето на други услуги (напр. карти, изготвени във връзка с извънредни ситуации, или тематични карти от мониторинг на земната повърхност с по-ограничен географски обхват) може да бъде по-добре постигнато на равнището на ЕС по две причини. Първо, по-последователното и централизирано управление на входни данни от разположени в Космоса или *in situ* датчици ще позволи реализация на икономии от мащаба. Второ, некоординирано предоставяне на услуги за наблюдение на Земята на равнището на държавите членки би довело до дублиране и би направило труден или дори невъзможен мониторинга на прилагането на законодателството на ЕС в областта на околната среда въз основа на прозрачни и обективни критерии. Ако информацията, изготвяна на равнището на държавите членки, не е съпоставима, Комисията няма да може да установи със сигурност дали законодателството в областта на околната среда се прилага правилно във всички държави членки. Освен това предприето на европейско равнище действие ще доведе до икономии от мащаба, позволяващи по-добро оползотворяване на обществените средства. Следователно действие на равнището на ЕС поражда ясно изразена добавена стойност.

1.5.3. Изводи от подобен опит в миналото

Настоящото предложение е изготвено въз основа на опита, придобит при разработването на програма „Коперник“ като научноизследователска инициатива през последните 12 години и по време на фазата на начални операции през 2011 — 2013 г. Този опит доказва, че независимо от факта, че все още е необходимо финансиране на научните изследвания, за да продължи развитието на програма „Коперник“, вече е необходимо да се окаже подкрепа и за предоставянето на услугите за наблюдение на Земята и за спътниковите операции, за да бъдат оползотворени напълно направените досега инвестиции и да се откликне на посочените по-горе нужди.

1.5.4. Съгласуваност и евентуална синергия с други актове

В оперативната си фаза програма „Коперник“ ще може да предоставя информация на отговорните политически фактори, органите на публичната власт и европейските граждани. Това означава, че с програма „Коперник“, в качеството ѝ на самостоятелен източник на информация, се цели да се окаже подкрепа за всички политики, инструменти и действия на Съюза, при които определящо значение има разбирането на начина, по който се променя нашата планета.

Посочените по-долу примери свидетелстват за приноса на програма „Коперник“ за осъществяването на другите политики на ЕС:

- политики в областта на международното сътрудничество: разширяването на обхвата на услугите по програма „Коперник“, така че да се включи и Африка, представлява конкретен принос към осъществяването на политиките на ЕС за развитие. Спътниковото наблюдение на Земята например дава възможност за наблюдение на състоянието на културите през селскостопанския сезон и за разработване на система за ранно предупреждение във връзка с продоволствената сигурност в изложените на риск региони по света. Освен

това чрез някои приложения в рамките на програма „Коперник“ при определянето на политиките би могло да се осигури информация относно природните ресурси в Африка;

- транспортна политика: чрез оптимизирането на морските пътища услугата по програма „Коперник“ за мониторинг на морската среда може да доведе до намаляване на потреблението на гориво и емисиите;
- политики в областта на околната среда: услугите по програма „Коперник“ осигуряват системна или периодична информация на различни равнища, която е необходима за постоянния мониторинг на състоянието на морската среда, атмосферата и земната повърхност. В тази връзка събираните чрез програма „Коперник“ изображения на околната среда биха послужили за основа за наблюдение на изпълнението на целите по новата европейска стратегия за биологично разнообразие или за средство за наблюдение на ефикасното използване на такива ресурси, като дървесината, водата, минералите, земята, въздуха (с оглед на качеството), както и много други ресурси на европейско и световно равнище;
- хуманитарна помощ: на услугите по програма „Коперник“ са възлага важна роля и при ответните действия при извънредни ситуации както в ЕС, така и извън него, а именно осигуряването на актуална информация, което е жизненоважно за хората, вземащи стратегически решения, ръководителите на операциите и екипите, работещи на място;
- енергетика: програма „Коперник“ може да осигури на Европа надежден източник на информация относно слънчевата енергия и да допринесе за контрола на разпространението на ядрени оръжия или мониторинга на извеждане от експлоатация на ядрени обекти;
- регионална политика: на общоевропейско равнище услугата по програма „Коперник“ за мониторинг на земната повърхност осигурява хармонизирани продукти относно земното покритие и промените в него. Тази информация е съществена от гледна точка на политиката в областта на земеползването и селищната политика;
- политика в областта на изменението на климата: редица услуги по програма „Коперник“ предоставят информация по свързани с климата въпроси, като мониторинг на горите и информация за въглеродните земни запаси, мониторинг на морското равнище и на нивото на ледовете, анализ на парниковите газове и потоци;
- сигурност: програма „Коперник“ може да допринесе за наблюдението на границите и морското наблюдение. В тази област от 2008 г. насам бе създадено тясно сътрудничество между ГД „Предприятия и промишленост“ и ГД „Вътрешни работи“;
- селско стопанство: програма „Коперник“ би могла да допринесе за подобряване на своевременния и точен мониторинг на земеползването за селскостопански цели и промените в него на европейско, национално и регионално равнище, като осигури общи методологии и показатели с различен времеви, пространствен и тематичен обхват. Програма „Коперник“ би могла да се използва в рамките на общата селскостопанска политика за наблюдение на изпълнението на политиката по „заделяне на площи“;

- политики, свързани с морското дело: програма „Коперник“ дава възможност за разбиране на процесите, свързани с океаните, с тяхната динамика и с въздействието им върху изменението на климата. Приложенията в тази област се отнасят до такива аспекти, като морската сигурност, разливите от нефт и нефтопродукти, управлението на морските ресурси, изменението на климата, сезонните прогнози, дейностите в крайбрежните райони, наблюдението на ледовете и качеството на водите.

1.6. Срок на действие и финансово отражение

- ☒ Предложение/инициатива с **ограничен срок на действие**
 - ☒ Предложение/инициатива в сила от 2014 г. до 2020 г.
 - ☒ Финансово отражение от 2014 г. до 2020 г.
- ☐ Предложение/инициатива с **неограничен срок на действие**
 - Осъществяване с период на започване на дейност от ГГГГ до ГГГГ,
 - последван от функциониране с пълен капацитет.

1.7. Предвидени методи на управление²⁰

- ☒ **Пряко управление** от Комисията
- ☒ **Непряко управление** чрез делегиране на задачи по изпълнението на:
 - ☐ изпълнителни агенции
 - ☒ органи, създадени от Общностите²¹
 - ☒ национални органи от публичния сектор/организации, предоставящи обществени услуги
 - ☐ лица, натоварени с изпълнението на специфични дейности по силата на дял V от Договора за Европейския съюз и посочени в съответния основен акт по смисъла на член 49 от Финансовия регламент
- ☐ **Споделено управление** с държавите членки
- ☐ **Децентрализирано управление** с трети държави
- ☒ **Международни организации**

Ако е посочен повече от един метод на управление, пояснете в частта „Забележки“.

Забележки:

Програма „Коперник“ се основава на съществуващия в Европа капацитет, като по този начин се избягва ненужно дублиране и дори обратно — търси се полезно взаимодействие със съществуващия национален или международен капацитет. Освен това се счита, че Комисията не разполага с вътрешните ресурси (служители и опит), които да ѝ позволят да управлява самостоятелно тази изключително сложна оперативна система от системи. Ето защо, с оглед на целите за опростяване и подобряване на изпълнението на разходните програми на ЕС, се предлага големи части от програмата да се изпълняват непряко по смисъла на член 58 от Финансовия регламент, чрез делегиране на изпълнителните правомощия на определен брой оператори с оглед на областта, в която имат опит. С използването на споразумения за делегиране Комисията ще запази своята отговорност за програмата, но ще прехвърли отговорностите по изпълнението на определени оператори. Комисията, подпомагана от Комитета и от независими експерти, ще съсредоточи вниманието си върху вземането на стратегическите решения във връзка с планирането и върху наблюдението на тяхното

²⁰ Подробности във връзка с методите на управление и позоваванията на Финансовия регламент могат да бъдат намерени на уебсайта BudgWeb: http://www.cc.cec/budg/man/budgmanag/budgmanag_en.html

²¹ Посочени в член 185 от Финансовия регламент.

изпълнение. От операторите ще се изисква да представят годишни работни програми и годишни отчети за дейността заедно с одиторските заверки.

До 2013 г. развитието на космическия компонент бе съфинансирано от ЕС чрез финансово участие по линия на тема „Космическо пространство“ на Седмата рамкова програма и по линия на началните операции на ГМОСС, както и от ЕКА чрез нейната програма относно космическия компонент на ГМОСС. От името на ЕС Комисията предостави финансово участие в размер на една трета от общия бюджет на програмата ГМК, т.е. около 780 млн. от 2,4 млрд. евро. За тази цел през 2008 г. бе сключено споразумение за делегиране между ЕС, представляван от Комисията, и ЕКА. Това споразумение бе изготвено съгласно рамковото споразумение между ЕС и ЕКА. Като се отчита, че ЕКА разполага с единствен по рода си експертен опит и е единствената агенция, отговаряща за научноизследователска и развойна дейност по космически програми, на европейско равнище, се предлага и занапред да ѝ се възлагат развойните дейности по програма „Коперник“, т.е. проектирането, изграждането и възлагането на обществени поръчки за спътници и свързаното наземно оборудване. Счита се, че ЕКА може да продължи да съфинансира развойните дейности и по-специално разработването на ново поколение спътници, вместо да се възлагат обществени поръчки за повтарящи се модули, при които се възпроизвежда проект на вече разработени модули.

Също така се предлага оперативната експлоатация на разработената инфраструктура да се възложи съвместно на ЕКА и на EUMETSAT. ЕКА ще отговаря за операциите, осъществявани от спътниците „Сентинел“ 1 и 2, както и за обработката на тази част от данните от „Сентинел“ 3, която касае земната повърхност. ЕКА може успешно да осъществи тези задачи поради факта, че е проектирала и координирала проектирането и възлагането на обществените поръчки за наземното оборудване, както и с оглед на придобития от нея опит при осъществяването на многобройни научни мисии. На EUMETSAT ще бъдат възложени операциите на спътниците и инструментите, които са по-специално от значение за общностите, работещи в областта на атмосферата и морската среда — операции, които много се доближават до областта на компетентност на организацията, а често и напълно се вписват в нея. Следва да се напомни, че „Сентинел“ 4 и 5 са инструменти, носени от спътници, които са собственост на EUMETSAT. Освен това приемането, обработването и разпространението на данни ще се осъществява предимно при използване на капацитета на EUMETSAT да изпълнява различни по вид задачи. Двете организации, всяка в съответната област, в която има опит, ще носят отговорността във връзка с достъпа и предоставянето на наблюденията, проведени в рамките на финансираните мисии.

Един от основните продукти по услугата за мониторинг на земната повърхност е изготвянето на цялостна и съвременна оценка на земното покритие и промените в него. Благодарение на наборите данни по програмата CORINE Land Cover (CLC) се изготвят динамични редове с информация за земното покритие и земеползването на европейския континент от 1990 г. насам. Чрез тях се наблюдават промените, настъпващи на повърхността на Земята вследствие на комбинираното действие на естествените процеси и човешката дейност. От 1994 г. програмата CORINE се изпълнява от Европейската агенция за околната среда. ЕАОС е агенция на Европейския съюз, която има за задача да предоставя надеждна и независима информация относно околната среда на участниците в разработването, приемането, изпълнението и оценяването на политиката в областта на околната среда, както и на широката общественост. ЕАОС отговаря също така за координирането на Европейската мрежа за информация и наблюдение на околната среда (Eionet), в рамките на която националните

експерти допринасят за събирането и валидирането на данните във връзка с околната среда. В периода на осъществяване на началните операции на ГМОСС (2011 — 2013 г.) координацията на общоевропейските и местните компоненти на услугата за мониторинг на земната повърхност бе възложена на ЕАОС и изпълнявана централизирано с възлагане на обществени поръчки на доставчици на услуги чрез рамкови договори или договори за услуги, както и децентрализирано, чрез споразумения за предоставяне на безвъзмездни средства, сключвани с националните агенции, които са директни партньори на ЕАОС. Освен това следва да се отбележи, че услугата за мониторинг на земната повърхност в голяма степен се основава на *in situ* измервания и географски референтни данни. ЕАОС разполага с добра възможност да организира набавянето им чрез националните агенции за околната среда и/или по картография. Поради това, като се отчита очевидно възможното полезно взаимодействие при работата по програма „Коперник“ и по изпълнение на основните отговорности на ЕАОС, както и единствената по рода си позиция на ЕАОС, в качеството ѝ на координатор за Eionet, по отношение на националните агенции по околната среда — партньори по програма „Коперник“, се предлага изпълнението на посочените два компонента от услугата за мониторинг на земната повърхност да бъде все така делегирано на ЕАОС.

От 2008 г. насам е в ход дейността по изграждане на Европейска система за наблюдение на границите (EUROSUR), за да се засили контролът по външните граници на шенгенското пространство, по-специално по южната морска и източната сухопътна граница. Чрез EUROSUR държавите членки ще разполагат с обща техническа рамка (инфраструктура) и обща оперативна рамка (работен процес), чрез които да разполагат с по-обстойна информация за положението по външните си граници и да подобрят капацитета за реакция на своите национални органи, отговарящи за наблюдението на границите на ЕС. Една от договорените цели е да се въведе общо прилагане на инструменти за наблюдение (спътници, безпилотни летателни апарати и пр.), при посредничество от страна на Frontex — Европейската агенция за управление на оперативното сътрудничество по външните граници на държавите — членки на Европейския съюз. Frontex насърчава, координира и развива дейностите по управление по въпроси, свързани с европейските граници. Активното сътрудничество от страна на Frontex е от основно значение за работата по свързаното с граничния контрол направление на услугата за сигурност. Frontex взе участие във всички проекти по Седмата рамкова програма, свързани с това направление, както и в други свързани проекти по тема „Космическо пространство“ на Седмата рамкова програма. Може да се посочи, че необходимостта Frontex да разчита на ГМОСС/„Коперник“ във връзка с тези дейности бе отчетена в предложението на Комисията за Регламент относно EUROSUR²². Поради това се предлага изпълнението на дейността по това направление да се делегира на Frontex.

Що се отнася до направлението на услугата за сигурност, отнасящо се до морското наблюдение, предлага се изпълнението на дейностите да се делегира на ЕАМБ — Европейската агенция по морска безопасност. На практика на ЕАМБ са възложени определени отговорности, касаещи морската сигурност, както и задължението да оказва помощ на Комисията във връзка с дейностите в тази област. Широко признат е опитът на ЕАМБ в прилагането на CLEANSeaNET, оперативна програма за морска безопасност, основана на наблюдение на Земята. Агенцията участва активно и в редица

²² COM(2011) 873 окончателен

проекти в областта на научноизследователската и развойната дейност, насочени към разработването на услугата за сигурност в рамките на програма „Коперник“.

2. МЕРКИ ЗА УПРАВЛЕНИЕ

2.1. Правила за мониторинг и докладване

Въвежда се система за мониторинг, която да гарантира високото качество на изходните продукти и най-ефикасното използване на ресурсите. Мониторингът се провежда през целия жизнен цикъл на програмата. Той се основава на редовните отчети, представяни от изпълняващите програмата партньори.

2.2. Система за управление и контрол

2.2.1. Установени рискове

Всички свързани с програмата рискове ще се вписват в централен регистър. За всеки риск ще се определят степен на вероятността от възникване и степен на въздействие. В регистъра на рисковете ще фигурира и списък на мерките, насочени към намаляване на тази вероятност. Рисковете са категоризирани, както следва:

- технологични рискове: напр. спътникът използва върхови технологии, чието валидиране все още не е извършено и чиито спецификации непрекъснато се променят;
- промишлени рискове: изграждането на инфраструктурата е свързано с участието на многобройни промишлени предприятия в редица държави, като работата им трябва да се координира по ефективен начин за изграждането на надеждни и напълно интегрирани системи, по-специално от гледна точка на сигурността;
- пазарни рискове: не трябва да се позволява технически резултати, които са по-лоши от предварително обявените, да оказват отрицателно въздействие върху ползвателите с произтичащо от това неизползване на инфраструктурата;
- рискове, свързани с графика: всяко едно закъснение в изпълнението би било в ущърб на разкриващата се възможност за осъществяване на дейността;
- рискове, свързани с управлението: управлението на програмите изисква сътрудничество от страна на различни органи, поради което е важно да се гарантират в необходимата степен стабилност и организация. Освен това по редица важни въпроси трябва да се вземат предвид различаващите се гледни точки на различните участници. В тази връзка е необходимо да се предвиди съвместното поемане на някои рискове, по-конкретно на финансовите рискове и на рисковете, свързани със сигурността, от субектите, които имат най-голяма възможност да се справят с тях.

Освен това бюджетът по програмата ще се изпълнява в по-голямата си част при непряко управление чрез споразумения за делегиране, а в една малка част — централизирано, чрез предоставяне на безвъзмездни средства и възлагане на обществени поръчки от Комисията. За всеки един от тези видове разходи рисковете са различни. При одитите, извършени от Европейската сметна палата, и при собствените последващи одити на Комисията бяха установени посочените по-долу основни рискове, които потенциално се отнасят и за настоящата програма.

При споразуменията за делегиране: основните установени рискове се отнасят до съответствието на критериите за допустимост, на които трябва да отговарят операторите (субектът, с когото Комисията сключва споразумението за делегиране), съответствието на договорите (отразяване на изискванията на Комисията в договорната

документация), съответствието на процесите (неспазване на определените от Комисията процеси), и резултатите при изпълнението (неосъществяване на предварително определените конкретни/обща цели).

Тези видове рискове ще бъдат разгледани, като се вземат предвид следните фактори:

- важни аспекти на процесите по управление и контрол зависят от операторите;
- Комисията трябва да разчита в значителна степен на системите за контрол на управлението на операторите;
- важно е да се гарантира подходящо равнище на контрол по цялата верига на изпълнението с ясни отговорности за всички участващи партньори.

За безвъзмездните средства: сложните правила за допустимост на разходите и относително ограниченият опит на някои бенефициери във финансовото управление могат да доведат до съществен риск от неправилно деклариран разход (напр. режийни разходи и разходи за оборудване).

Липсата на пълна база данни с информация за бенефициерите, проектите и декларираните разходи може да затрудни откриването на рискови бенефициери и на евентуално двойно обявяване на разходи или на други нередности, което ще направи неефективна дейността за борба с измамите.

За обществените поръчки: неустановените грешки или некоригираните неточности в тръжните процедури или тръжните спецификации може да доведат до лошо изпълнение на договора.

2.2.2. Предвидени методи на контрол

Предвидени са различни методи на контрол за преодоляване на различните рискове, посочени по-горе.

2.2.2.1. Споразумения за делегиране

Информация за организацията на системата за вътрешен контрол

Следва да се създаде система за управление и контрол, основана на следните мерки:

- предварителна оценка на оператора;
- мониторинг въз основа на риска като елемент от стандартизиран процес на докладване;
- превантивни действия чрез изготвяне на подходящи изисквания по отношение на допустимостта, съответствието на договорите, съответствието на процесите и резултатите при изпълнението;
- договорни средства за правна защита, които позволяват коригиращи действия в случай на грешка при изпълнението във връзка с изискванията по отношение на допустимостта, съответствието на договорите, съответствието на процесите и резултатите при изпълнението;
- предварителен контрол на плащанията от генералната дирекция по доверителната сметка на оператора;
- мерки за съгласуване на интересите;
- участие в управлението;

- право на достъп с цел одит по отношение на операторите, свързаните субекти и крайните бенефициери;
- пълна одитна пътека, която обхваща веригата на изпълнение;
- одити на съответствието и на изпълнението, извършени от служителите на Комисията;
- интегрирано изграждане на достоверност, като се отчита поддържаната от операторите и свързаните субекти система за вътрешен контрол и вътрешен одит, с насоченост към изискванията по отношение на допустимостта, съответствието на договорите, съответствието на процесите и резултатите при изпълнението;
- финансови декларации, одитирани от външни одитори;
- декларации за достоверност, предоставяни ежегодно от операторите.

Проверката за това дали процесите функционират съгласно предписанията, ще се гарантира чрез няколко информационни канала:

знанието на ръководството за състоянието на системите за вътрешен контрол на генералната дирекция, натрупано на базата на ежедневната работа и опит;

официалните мерки за надзор, проследяване и мониторинг, с които разполага генералната дирекция;

- резултатите от годишния преглед на системата за вътрешен контрол („пълно съответствие на основните изисквания“);
- резултатите от извършената оценка на риска;
- предварителните и последващите проверки, включително доклади за изключенията и/или недостатъците на вътрешния контрол;
- резултатите от външния финансов одит на генералната дирекция;
- одитната и консултантската дейност на структурата за вътрешен одит на генералната дирекция;

оценки на програмите, изготвени от външни оценители.

Одитите, извършени от структурата за вътрешен одит, Службата за вътрешен одит или Европейската сметна палата, ще предоставят допълнителна информация за това доколко е подходяща системата за контрол.

Оценка на разходите и ползите от проверките, заложи в системата за контрол

Предвидените мерки за контрол като цяло са замислени в съответствие с определението за вътрешен контрол на модела COSO: „процес, предназначен за предоставяне на разумна гаранция относно постигането на целите за ефективност и ефикасност на операциите, надеждност на финансовата отчетност и спазване на приложимите законови и подзаконовни нормативни актове“. Разходите за контрола са оценени комплексно и обхващат всички дейности, свързани пряко или непряко с проверката на правата на операторите и на редовността на разходите. Когато е възможно, те са представени подробно за различните етапи на управление и в съответствие с описанието на предвидената система за контрол.

Корекциите, които са необходими, за да се вземат предвид очакваните промени в новото предложение, включват данни за мерките за съгласуване на интересите и

допълнителните договорни средства за правна защита, които позволяват коригиращи действия в случай на грешка при изпълнението във връзка с изискванията.

Оценка на очакваната степен на риска от неспазване на приложимите правила

При предвижданата система за контрол очакваната степен на риска от неспазване на правилата (определен като очакван риск от грешка, свързана със законосъобразността и редовността, която възниква на нивото на операцията) ще се задържи под 2 % в многогодишен план, но с по-ниски разходи поради честотата на риска и ограничаването на последствията от риска в резултат на въведените допълнителни мерки.

Очаква се процентът на грешките да се понижи поради уточняването на приложимите правила, включително изисквания съгласно принципа SMART, допълнителното укрепване на договорните средства за правна защита и повишеното съгласуване на интересите.

Предвижда се за малка част от бюджета на настоящата програма да се приложи пряко централизирано управление (вж. по-долу) чрез предоставяне на безвъзмездни средства и възлагане на обществени поръчки.

2.2.2.2. Безвъзмездни средства

Информация за организацията на системата за вътрешен контрол

Съществуваща понастоящем рамка за вътрешен контрол е създадена на базата на изпълнението на стандартите за вътрешен контрол на Комисията, процедурите за подбор на най-добрите проекти и превръщането им в правни инструменти, управлението на проекти и договори през целия жизнен цикъл на проекта, предварителни проверки по искания, включително получаване на одиторска заверка, предварително сертифициране на методологиите за изчисляване на разходите, последващи одити и корекции и оценка.

Документацията на поканите за представяне на предложения съдържа подробни указания относно правилата за допустимост и по-специално за най-честите грешки във връзка с разходите за персонал. Бенефициерите се приканват да предоставят още при изготвянето на предложението достатъчно данни за предвидените разходи, за да се даде възможност за предварителна проверка и откриване на евентуални грешки или неясноти и когато е необходимо, за промени в изпълнението или преработка на споразумението за отпускане на безвъзмездни средства. Това ще повиши значително правната сигурност на бенефициерите и ще намали риска от грешки.

Последващите проверки ще се извършват с цел определяне на представителния среден процент на грешките, който ще остане въпреки обученията, предварителните проверки и корекциите. Стратегията за последващ одит за разходите по програмата ще се основава на финансов одит на операциите, определен чрез извадка по парични единици, допълнен с извадка на основата на риска. Стратегията за последващ одит по отношение на законосъобразността и редовността ще бъде допълнена чрез засилена оперативна оценка и чрез стратегията за борба с измамите.

Оценка на разходите и ползите от проверките, заложи в системата за контрол

Ще трябва да се постигне баланс между, от една страна, увеличаването на привлекателността на програмата чрез по-малка тежест на контрола за бенефициерите (повече доверие и поемане на повече рискове чрез използване на повече единни ставки, еднократни общи суми и таблици на единичните разходи) и, от друга страна, гарантиране на възможно най-нисък дял на некоригираните грешки.

ГД „Предприятия и промишленост“ ще създаде икономически целесъобразна система за вътрешен контрол, която ще предостави разумни гаранции, че рискът от грешки се запазва от порядъка на 2 — 5 % на година в рамките на многогодишния разходен период. Крайната цел е към момента на приключване на многогодишните програми и след отчитане на финансовото въздействие на всички одити и мерки за корекции и възстановявания да се постигне остатъчно ниво на грешки възможно най-близо до 2 %.

Одитната стратегия има за цел да се предостави задоволително и достоверно представяне на риска от грешки и да се проучат ефективно и ефикасно признаците за измама. Предварителните проверки на предложенията преди подписване на споразумението за отпускане на безвъзмездни средства и уточняването на правилата за допустимост не би трябвало да доведат до значително увеличаване на времето до сключване на договора. Оправомощените разпоредители с бюджетни кредити докладват ежегодно за разходите и ползите от контрола, а Комисията докладва на законодателния орган в рамките на прегледа в средата на периода относно очакваното равнище на неспазване на правилата.

Оценка на очакваната степен на риска от неспазване на приложимите правила

А. Съществуващи понастоящем източници на грешки

Въз основа на досегашните резултати бяха установени често повтарящи се грешки във връзка със:

- **разходи за персонал:** начисляват се средни или планирани в бюджета разходи (вместо действителните разходи), не се води подходяща отчетност на времето, през което е работено по програмата, начисляват се разходи, които не са допустими (разходи за собственика — управител на МСП);
- **други преки разходи:** установените често срещани грешки са възлагане на подизпълнители без предварително разрешение или без да се спазват правилата за съотношение качество-цена и т.н.;
- **непреки разходи:** в редица случаи непреките разходи са процент от преките разходи, изчислен по единна ставка, така че делът на грешките при непреките разходи е пропорционален на този в преките разходи.

Б. Предложени възможности за опростяване

Програмата ще се ползва от мерките за опростяване, включени в преразглеждането на Финансовия регламент на всеки три години. В тази рамка Комисията ще използва възможността да приеме мерки за опростяване, като например таблици на единичните разходи за собствениците — управители на МСП, или използването на стандартни ставки за разходите за персонал в съответствие с обичайните счетоводни принципи на бенефициерите.

В. Принос на промените в контрола за намаляване на очакваното равнище на неспазване на правилата

Исходната позиция е статуквото, определено на базата на извършените до момента одити във връзка с предоставени безвъзмездни средства по Седмата рамкова програма. Ако се приеме, че:

- бенефициерите на безвъзмездни средства по бъдещата програма „Коперник“ са подобни на участвалите в Седмата рамкова програма и че
- се очаква една трета от източниците на грешки да бъдат от изброените в буква А по-горе,

очаква се мерките за опростяване, включени във Финансовия регламент, да доведат до намаляване на процента на грешките. Очаква се да има намаляване на грешките и чрез предварителното уточняване на правилата за допустимост.

Заклучение: С общия набор от всички посочени по-горе мерки се цели до края на жизнения цикъл да се постигне остатъчно ниво на грешки възможно най-близо до 2 %.

Този сценарий се основава на допускането, че мерките за опростяване няма да претърпят значителни изменения в рамките на процеса на вземане на решение.

2.2.2.3. Обществени поръчки

Чрез рамката за вътрешен контрол, създадена на базата на изпълнението на стандартите за вътрешен контрол на Комисията, процедурите за възлагане на обществени поръчки за подбор на най-добрите предложения и за управление на договорите през целия жизнен цикъл на проекта/договора, както и предварителните проверки на фактурите и плащанията се избягва ниво на остатъчните грешки над 2 %.

2.3. Мерки за предотвратяване на измами и нередности

Да се посочат съществуващите или планираните мерки за превенция и защита.

В рамките на стратегията на Комисията за борба с измамите²³ и с помощта на OLAF чрез консултации и участие в мрежата на OLAF за предотвратяване и разкриване на измами ГД „Предприятия и промишленост“ е разработила своя собствена стратегия за борба с измамите, която включва мерки за предотвратяване и разкриване на измами и нередности както в рамките на дирекцията, така и при бенефициери и изпълнители. Стратегията за борба с измамите ще се актуализира ежегодно.

За безвъзмездните средства по-специално в плана за действие по стратегията за борба с измамите на ГД „Предприятия и промишленост“ се предвижда създаването на централен регистър на всички бенефициери (координатори, партньори, подизпълнители и други участници) и проекти (доклади и декларации за разходите). Тази база данни, в съчетание с планираното придобиване на мощни инструменти за анализ на данни за откриване на признаци за измами (или „червени флагчета“), ще подобри значително контролните функции и капацитета за одит на генералната дирекция.

За да се увеличат знанията и капацитетът за извършване на превантивен и ефективен контрол, в плана за действие на ГД „Предприятия и промишленост“ по стратегията за борба с измамите се предвижда предлагането на специални курсове за обучение и практически ръководства и материали. Освен това ще бъде разработена и приложена стратегия за контрол за оценката на финансовия и техническия капацитет на бенефициерите, както и класифициране на бенефициерите по рискови категории на базата на показатели за измами, регистрация в информационно-технологични инструменти и набелязване като обекти за предварителни/последващи одити.

Също така ще бъдат разработени процедури за одит и ръководства за последващи одити на базата на риска, насочени към евентуални случаи на измами и нередности. Стратегията за борба с измамите ще бъде съобразена в по-голяма степен със стандартите за вътрешен контрол и по-специално с оценката на риска, както и с изготвяните от други генерални дирекции и подчинени на тях структури стратегии за борба с измамите.

²³ COM(2011)376, 24.6.2011 г.

3. ОЧАКВАНО ФИНАНСОВО ОТРАЖЕНИЕ НА ПРЕДЛОЖЕНИЕТО/ИНИЦИАТИВАТА

3.1. Съответни функции от многогодишната финансова рамка и разходни бюджетни редове

Съществуващи разходни бюджетни редове, съгласно изисканото

По реда на функциите от многогодишната финансова рамка и на бюджетните редове.

Функция от многогодишната финансова рамка	Бюджетен ред	Вид на разхода	Вноска			
	Номер [Наименование.....]	Многогод./едногод.	от държави от ЕАСТ	от държави кандидатки	от трети държави	по смисъла на член 21, параграф 2, буква аа) от Финансовия регламент
[1]	02010404 – Разходи за подкрепа по Европейската програма за наблюдение на Земята („Коперник“)	Едногод.	ДА	НЕ	ДА	НЕ
[1]	020601 – Оперативни услуги („Коперник“)	МНОГОГОД.	ДА	НЕ	ДА	НЕ
[1]	020602 – Космически наблюдения („Коперник“)	МНОГОГОД.	ДА	НЕ	ДА	НЕ

3.2. Очаквано отражение върху разходите

3.2.1. Обобщение на очакваното отражение върху разходите

млн. EUR (до 3-тия знак след десетичната запетая)

Функция от многогодишната финансова рамка:	1	Интелигентен и приобщаващ растеж
---	----------	----------------------------------

ГД „Предприятия и промишленост“			Година 2014	Година 2015	Година 2016	Година 2017	Година 2018	Година 2019	Година 2020	Година 2021	ОБЩО
• Бюджетни кредити за оперативни разходи											
020601	Поети задължения	(1)	58,500	179,721	189,426	197,952	208,610	283,691	210,291		1 328,191
	Плащания	(2)	29,215	195,417	188,779	197,673	207,871	266,906	231,030	11,300	1 328,191
020602	Поети задължения	(1)	301,933	373,949	394,141	411,880	434,051	590,279	437,566		2 943,799
	Плащания	(2)	150,785	406,608	392,796	412,159	434,790	555,362	480,717	110,582	2 943,799
Бюджетни кредити за административни разходи, финансирани от пакета за определени програми ²⁴											
02010404		(3)	2,500	2,700	2,700	2,800	2,900	2,900	3,000		19,500
ОБЩО бюджетни кредити за ГД „Предприятия и промишленост“	Поети задължения	=1+1a+3	362,933	556,370	586,267	612,632	645,561	876,870	650,847		4 291,480
	Плащания	=2+2a+3	182,500	604,725	584,275	612,632	645,561	825,168	714,737	121,882	4 291,480

²⁴ Техническа и/или административна помощ и разходи в подкрепа на изпълнението на програми и/или дейности на ЕС (предишни редове „ВА“), непреки научни изследвания, преки научни изследвания.

Функция от многогодишната финансова рамка:	5	„Административни разходи“
---	----------	----------------------------------

млн. EUR (до 3-тия знак след десетичната запетая)

		Година 2014	Година 2015	Година 2016	Година 2017	Година 2018	Година 2019	Година 2020	ОБЩО
ГД „Предприятия и промишленост“									
• Човешки ресурси		4,497	5,259	5,894	5,894	5,894	5,894	5,894	39,226
• Други административни разходи		0,343	0,343	0,343	0,343	0,343	0,343	0,343	2,401
ОБЩО ГД „Предприятия и промишленост“	Бюджетни кредити	4,840	5,602	6,237	6,237	6,237	6,237	6,237	41,627

ОБЩО бюджетни кредити за ФУНКЦИЯ 5 от многогодишната финансова рамка	(Общо поети задължения = общо плащания)	4,840	5,602	6,237	6,237	6,237	6,237	6,237	41,627
--	---	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	--------

млн. EUR (до 3-тия знак след десетичната запетая)

		Година 2014	Година 2015	Година 2016	Година 2017	Година 2018	Година 2019	Година 2020	Година 2021	ОБЩО
ОБЩО бюджетни кредити за ФУНКЦИИ 1—5 от многогодишната финансова рамка	Поети задължения	367,773	561,972	592,504	618,869	651,798	883,107	657,084		4 333,107
	Плащания	187,340	610,327	590,512	618,869	651,798	831,405	720,974	121,882	4 333,107

3.2.2. Очаквано отражение върху бюджетните кредити за оперативни разходи

- ☐ Предложението/инициативата не налага използване на бюджетни кредити за оперативни разходи
- ☒ Предложението/инициативата налага използване на бюджетни кредити за оперативни разходи съгласно обяснението по-долу:

Бюджетни кредити за поети задължения в млн. EUR (до 3-тия знак след десетичната запетая)

Цели	ГОДИНА 2014	ГОДИНА 2015	ГОДИНА 2016	ГОДИНА 2017	ГОДИНА 2018	ГОДИНА 2019	ГОДИНА 2020	ОБЩО
КОНКРЕТНА ЦЕЛ № 1 Услуги	58,500	179,721	189,426	197,952	208,610	283,691	210,291	1 328,191
КОНКРЕТНА ЦЕЛ № 2 Космос	301,933	373,949	394,141	411,880	434,051	590,279	437,566	2 943,799
ОБЩО РАЗХОДИ	360,433	553,670	583,567	609,832	642,661	873,970	647,857	4 271,990

3.2.3. Очаквано отражение върху бюджетните кредити за административни разходи

3.2.3.1. Обобщение

☐ Предложението/инициативата не налага използване на бюджетни кредити за административни разходи

☒ Предложението/инициативата налага използване на бюджетни кредити за административни разходи съгласно обяснението по-долу:

млн. EUR (до 3-тия знак след десетичната запетая)

	Година 2014	Година 2015	Година 2016	Година 2017	Година 2018	Година 2019	Година 2020	ОБЩО
ФУНКЦИЯ 5 от многогодишната финансова рамка								
Човешки ресурси	4,497	5,259	5,894	5,894	5,894	5,894	5,894	39,226
Други административни разходи	0,343	0,343	0,343	0,343	0,343	0,343	0,343	2,401
Междинен сбор за ФУНКЦИЯ 5 от многогодишната финансова рамка	4,840	5,602	6,237	6,237	6,237	6,237	6,237	41,627

Извън ФУНКЦИЯ 5²⁵ от многогодишната финансова рамка								
Човешки ресурси								
Други разходи с административен характер	2,500	2,700	2,700	2,800	2,900	2,900	3,000	19,500
Междинен сбор извън ФУНКЦИЯ 5 от многогодишната финансова рамка								

ОБЩО	7,340	8,302	8,937	9,037	9,137	9,137	9,237	61,127
-------------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	--------

²⁵

Техническа и/или административна помощ и разходи в подкрепа на изпълнението на програми и/или дейности на ЕС (предишни редове „ВА“), непреки научни изследвания, преки научни изследвания.

3.2.3.2. Очаквани нужди от човешки ресурси

- ☐ Предложението/инициативата не налага използване на човешки ресурси
- ☒ Предложението/инициативата налага използване на човешки ресурси съгласно обяснението по-долу:

Оценката се посочва в цели стойности (или най-много до един знак след десетичната запетая)

	2014 г.	2015 г.	2016 г.	2017 г.	2018 г.	2019 г.	2020 г.
• Должности в щатното разписание (должностни лица и временно наети лица)							
02 01 01 01 (Централа и представителства на Комисията)	28	34	39	39	39	39	39
02 01 01 02 (Делегации)	-	-	-	-	-	-	-
02 01 05 01 (Непреки научни изследвания)	-	-	-	-	-	-	-
10 01 05 01 (Преки научни изследвания)							
• Външен персонал (в еквивалент на пълно работно време — ЕПРВ)²⁶							
02 01 02 01 (ДНП, ПНА, КНЕ от общия финансов пакет)	14	14	14	14	14	14	14
02 01 02 02 (ДНП, ПНА, МЕД, МП и КНЕ в делегациите)	-	-	-	-	-	-	-
02 01 04 уу ²⁷	-	-	-	-	-	-	0
	-	-	-	-	-	-	0
02 01 05 02 (ДНП, ПНА, КНЕ — Непреки научни изследвания)	-	-	-	-	-	-	-
10 01 05 02 (ДНП, ПНА, КНЕ — Преки научни изследвания)	-	-	-	-	-	-	-
Други бюджетни редове (да се посочат)	-	-	-	-	-	-	-
ОБЩО	42	48	53	53	53	53	53

Нуждите от човешки ресурси ще бъдат покрити от персонала на ГД, на който вече е възложено управлението на дейността и/или който е преразпределен в рамките на ГД, при необходимост заедно с всички допълнителни отпуснати ресурси, които могат да бъдат предоставени на управляващата ГД в рамките на годишната процедура за отпускане на средства и като се имат предвид бюджетните ограничения.

Понастоящем човешките ресурси за 2013 г. се равняват на 29 ЕПРВ (17 като длъжности в щатното разписание и 12 като външен персонал); постепенното увеличение до 53 ЕПРВ (+ 22 като длъжности в щатното разписание и + 2 като външен персонал) следва да се постигне по описания по-долу начин. След преразглеждането през 2016 г. на всички съществуващи споразумения за делегиране е необходимо да се направи преоценка на заделените ресурси, за да се гарантира, че поставените цели могат да бъдат постигнати с наличния персонал. Посочените към настоящия момент цифри за периода 2016 — 2019 г. са ориентировъчни и подлежат на преразглеждане.

- Що се отнася до 22-те допълнителни длъжности в щатното разписание (ДЩР), 8 ще бъдат осигурени чрез преразпределение в рамките на дирекция G на ГД „Предприятия и промишленост“ (предвижда се реорганизация чрез сливане на службите по космическа политика и космическа научноизследователска и развойна дейност), други 4 ДЩР ще бъдат осигурени чрез преразпределение в

²⁶ ДНП = договорно нает персонал; ПНА = персонал, нает чрез агенции за временна заетост; МЕД = младши експерт в делегация; МП = местен персонал; КНЕ = командирован национален експерт

²⁷ Под тавана за външния персонал от бюджетните кредити за оперативни разходи (предишни редове „ВА“).

рамките на ГД „Предприятия и промишленост“. Останалите 10 допълнителни ДЩР трябва да бъдат осигурени чрез използване на резерва за преразпределяне на ДЩР в рамките на Комисията и/или чрез командирован (предоставен на разположение) персонал от генералните дирекции, участващи в дейности по програма „Коперник“, съгласно предвиденото в решението на Комисията от 2006 г. за създаване на ГМОСС (C(2006)673). Предстои да бъде представено предложение за изменение на посоченото решение.

- Що се отнася до външния персонал: 2-та допълнителни ЕПРВ, поискани за 2014 г., ще бъдат осигурени чрез вътрешно преразпределение и ако е необходимо, след преразглеждането през 2016 г. може да бъдат поискани допълнителни ресурси, които да бъдат предоставени на ГД „Предприятия и промишленост“ в рамките на годишната процедура за отпускане на средства.

Описание на задачите, които трябва да се изпълнят:

Длъжностни лица и временно наети лица	— подготвяне и наблюдение на изпълнението на програмата, в това число формулиране на изискванията на ползвателите; — подбор на органите, на които се делегират правомощия; — водене на преговорите по споразуменията за делегиране (6-кратно увеличение); — упражняване на надзор върху органите, на които се делегират правомощия (4-кратно увеличение); — наблюдение на изпълнението на бюджета при непряко управление; — предоставяне на правен и нормативен анализ за подпомагане вземането на политически решения; — следене за съответствието на предлаганите решения с приложимите правила; — осигуряване на доброто финансово управление и осъществяване на финансовите операции, свързани с управлението на договорите; — провеждане на необходимите дейности за гарантиране на ефикасен контрол на разходите; — проследяване на дейностите по международно сътрудничество и водене на преговори по международни споразумения; — наблюдение на свързаните със сигурността аспекти на програма „Коперник“; — поддържане на отношенията с държавите членки, по-специално във връзка с in situ компонента; — извършване на оценка на риска и смекчаване на свързаните с него последици (увеличен поради финансовия риск, произтичащ от увеличения пакет) — поддържане на отношенията с Европейския парламент и Съвета съгласно член 58 и членове 60 — 61 от Финансовия регламент; — предотвратяване на измами и нередности и осъществяване на контактите с OLAF и Сметната палата; — провеждане на политиката по отношение на данните и следене за прилагането ѝ от всички заинтересовани страни; — подкрепа за привличането на ползватели в държавите членки.
Външен персонал	оказване на подкрепа за осъществяването на гореописаните задачи.

3.2.4. Съвместимост с настоящата многогодишна финансова рамка

- ☒ Предложението/инициативата е съвместимо(а) с настоящата многогодишна финансова рамка.
- ☐ Предложението/инициативата налага препрограмиране на съответната функция от многогодишната финансова рамка.
- ☐ Предложението/инициативата налага да се използва Инструментът за гъвкавост или да се преразгледа многогодишната финансова рамка²⁸.

3.2.5. Участие на трети страни във финансирането

- ☐ Предложението/инициативата не предвижда съфинансиране от трети страни
- ☒ Предложението/инициативата предвижда съфинансиране съгласно следните прогнози:
- ☐ В програмата ще може да участват трети държави, но все още не няма сключено официално споразумение.

Бюджетни кредити в млн. EUR (до 3-тия знак след десетичната запетая)

	2014 г.	2015 г.	2016 г.	2017 г.	2018 г.	2019 г.	2020 г.	Общо
Да се посочи съфинансиращият орган								
ОБЩО съфинансирани бюджетни кредити								

²⁸ Вж. точки 19 и 24 от Междунституционалното споразумение.

3.3. Очаквано отражение върху приходите

- ☒ Предложението/инициативата няма финансово отражение върху приходите.
- ☐ Предложението/инициативата има следното финансово отражение:
 - ☐ върху собствените ресурси
 - ☐ върху разните приходи

млн. EUR (до 3-тия знак след десетичната запетая)

Приходен бюджетен ред:	Налични бюджетни кредити за текущата бюджетна година	Отражение на предложението/инициативата ²⁹						
		Година N	Година N+1	Година N+2	Година N+3	да се добавят толкова колони, колкото е необходимо, за да се обхване продължителността на отражението (вж. точка 1.6)		
Статия								

За разните целеви приходи да се посочат съответните разходни бюджетни редове.

Да се посочи методът за изчисляване на отражението върху приходите.

²⁹ Що се отнася до традиционните собствени ресурси (мита, налози върху захарта), посочените суми трябва да бъдат нетни, т.е. брутни суми, от които са приспаднати 25 % за разходи по събирането.